

SPLOŠNO JAČANJE AKTIVNOSTI KLUBOV JSZ

KAMPANJSKE PRIREDITVE IN ZBOROVANJA V NASELBINAH

Konference na Syganu, Pa., v Power Pointu, O., in v Milwaukeeju, Wis.

Skupna delavska manifestacija pod okriljem konference v nedeljo 6. septembra v Waukeganu

V KLUBIH in v konferenčnih organizacijah JSZ ter Prosvetne matice je zavelo v prošlih par tednih novo življenje. Volja za pojačanje aktivnosti prodira vsepovsod. Do enajstega rednega zbora je zavlada nekaka mlačnost in negotovost, a po zboru, ko je bilo temeljno vprašanje odnošev JSZ s socialistično stranko rešeno, se je poparjenost umaknila. Klubi in konference planirajo prireditve za ojačanje JSZ, v prid kampanjskemu skladu soc. stranke, za razširjenje Proletarca, za agitacijski sklad JSZ in v svoje agitacijske namene.

ZBOROVANJA KONFERENČNIH ORGANIZACIJ PRED VOLITVAMI

V nedeljo 23. avgusta se vrši v Syganu, Pa., zborovanje zastopnikov klubov JSZ in društev Prosvetne matice z delokrogom v zapadni Pennsilvaniji.

Konferenčna organizacija JSZ in Prosvetne matice za vzhodni Ohio in West Virginijo ima svoje zborovanje v nedeljo 30. avgusta na Power Pointu, Ohio.

Illinoiska-wisconsinška konferenca klubov JSZ in društev Prosvetne matice bo obdržavana v jeseni, pred predsedniškimi volitvami. Vrnila se bo v Milwaukeeju.

Ista konferenčna organizacija priredi v nedeljo 6. septembra v Waukeganu velik kampanjski shod in piknik, na katerem bo glavni govornik v angleščini George Nelson, socialistični kandidat za podpredsednika Zed. držav, in Joško Oven v slovenskem jeziku. Na sodelovanje v sporedu je povabljenih pet petih zborov.

AGITACIJSKE PRIREDITVE KLUBOV

V Clevelandu bosta prihodnjo nedeljo priredila zlet klub št. 27 JSZ in njegov pevski zbor "Zarja". Istega dne ga priredi klub št. 235 JSZ v Sheboyganu, Wis., in klub št. 118 JSZ v naselbini Strabane, Pa.

Nedeljo pozneje bosta imela zabavo in kampanjske prireditve kluba št. 1 JSZ, ki priredi zlet v Clarendon Hills, in št. 47 JSZ v Springfieldu.

V soboto 29. avgusta bo lampjadna prireditev kluba št. 1 v Slov. del. centru, v nedeljo 30. avgusta pa piknik kluba št. 4 v La Sallu v korist socialistične volilne kampanje.

Klub št. 21, Arma, Kans., bo imel prireditev v prid agitacije za socialistično listo v nedeljo 16. avgusta v dvorani Yale.

Planiranih je še mnogo drugih prireditev. V korist Proletarca jo bo imel klub št. 1 s sodelovanjem naročnikov in drugih klubov v nedeljo 13. septembra pri Keglu v Willow Springsu. V nedeljo 25. oktobra pa bo imel klub št. 1 svojo glavno kampanjsko prireditev v dvorani CSPS z bogatim varijetnim sporedom.

(Nadaljevanje na 2. strani.)

POKROVITELJ UNION STRANKE V ZAGATI

Bivši starogardisti v New Yorku ustanovili delavsko stranko. — Agitirala bo za Roosevelta

Na konvenciji townsendovcev je bil Norman Thomas edini, ki je govoril kot se za razumnega, odgovornega človeka spodobi. Poleg nekega Smitha iz Louisiane je bil na nji najbolj vrtoglav govornik Father Coughlin, ki je dejal Roosevelt tu poleg drugega tudi "lažnjivec". Mnogim katoličanom se je zelo zameril, in tudi v Vatikanu, kjer ne žele, da bi Roosevelt postal njihov nasprotnik. Coughlin je psovko "lažnjivec" prekalil v svojem listu, njegov škof pa ga je šel opravičevati v Rim. Coughlinova stranka ni dobila med pametnimi opozicionalci nikake zaslombe. Slede ji le navidezni, ker jim objablja vse, kar žele.

Zelo vrtoglavo politiko igrajo tudi bivši socialisti v New Yorku (starogardisti), ki so se končno zedinili za ustanovitev delavske stranke. Njen kandidat za predsednika je Roosevelt in za gubernerja sedanji guvernir Lehman, oba demokratska prvaka. Starogardisti

PRIDIGAR CHAS. COUGHLIN

splošna delavska stranka, ki bo lahko čez štiri leta imela svoje kandidate namesto demokratskih.

Krvava fašistična igra s Španijo bednih

Reakcionarni politiki ovirajo volilcem glasovati po prepričanju

Socialistične peticije za nominiranje Normana Thomasa v državi Maine niso bile odobrene. Zavržene so bile na podlagi novega tolmačenja volilne postave, čiš, da mora vsakdo, ki peticijo podpiše, osebno prisesti pred notarjem, da je podpis res njegov. Dandaj je peticije zapregel samo nabiralec podpisov.

V North Carolini zahteva zakon 10.000 podpisov. Generalni pravnik je izdal svarilo, da vsakdo, ki peticijo podpiše, mora postati tudi član dotične stranke. S tem je ostražil tisoče volilcev, ki se boje, da bi bili odvoljeni, ali pa šikanirani, če bi oblast njih podpisov videla na peticijah socialistične stranke.

Ako se bodo volilni zakoni na ta način poostrevali, kako naj se socialistična stranka v mejach demokracije, če pa ji je prilika odvzeta? Glavni urad soc. stranke se je obrnil v vseh takih državah do liberalno mislečih ljudi z apelom, naj pomagajo odpraviti kratenje volilne pravice tistim državljanom, ki niso republikanci ali demokrati.

TRAGEDIJA ŠPANIJE

Špansko ljudstvo je pri prošlih volitvah vrglo klerikalno-monarhistično reakcijo in poslalo v parlament svojo večino. Burbonskim generalom to ni bilo všeč. Sčevali so drug drugega v odpor. Gornja slika je iz Madrida, kjer so predzadnji terek monarhistično-fašistične čete skušale vreči republikansko vlado iznenada, a je bila na take eventualnosti pripravljena. (Več o Španiji je v raznih drugih poročilih v tej številki.)

NAŠA STALIŠČA IN NALOGE

Resolucije JSZ, katere ji določajo smernice za delo v unijah, v boju za preganjane delavce, v zadrugah, v agitaciji med brezposelnimi in v podpornih organizacijah

Prošli zbor JSZ in Prosvetne matice je obravnaval in sklepal o več važnih resolucijah, toda zaradi pomanjkanja časa ni mogel razpravljati o vseh, zato je sklenil, da naj to nalogo dopolni eksekutiva. Na svoji seji dne 21. julija je sprejela pet resolucij, o ostalih pa bo sklepala na prihodnji seji.

Kampanja za organiziranje delavcev v unije

JSZ je bila vsikdar aktivna v prizadevanjih za organiziranje delavcev v unije. Vedno je zastopala stališče, da je treba unije ameriških delavcev prilagoditi sedanji dobi in v ta namen je propagirala industrialno obliko unij. Zato smo sedanjo kampanjo združenih velikih unij, med katerimi je tudi UMW, za industrialni unionizem, radostno pozdravili.

Stališče JSZ z ozirom na agitacijo za unije je zapodeno v sledeči resoluciji:

Unije so v današnji družbi prva obrambna delavska linija. V vsakdanjem boju za izboljšanje delovnih razmer in med, za skrajšanje delovnika in priboritev ekonomskih ter socialnih pravic, in sploh za dvig svojega statusa kot delavci in državljani, je prava unija prva potreba vsakemu delavcu. Brez ekonomske organizacije se noben delavec ne more upirati vedno večjemu izkoriščanju in priganjstvu. Odvisen je popolnoma od kapric in arogantnosti svojih bossov. Brez organizacije je delavec brezpraven mezdni suženj v polnem pomenu besede.

V interesu vsakega delavca kot poedince, je bolj pa kot člana svojega razreda je, da se organizira v unije.

Tehnični razvoj v produkciji in visoka koncentracija kapitala zahtevata, da se delavstvo predvsem v industrijah z masno produkcijo organizira v industrijskih unijah, ker so edino industrijske unije kos boriti se z visoko organiziranim kapitalom. Velede tega JSZ s socialistično stranko vred pozdravlja sedanje masno gibanje za organiziranje milijonov neorganiziranih delavcev v industrijskih unijah. Temu gibanju objablja JSZ vso svojo moralno pomoč. Člane in simpatizirajo urgira, da so aktivni v tem gibanju, ki mora logično privedi tudi

do politične organizacije delavstva in njegove končne emancipacije.

S tem v zvezi JSZ ponovno izjavlja, da je dolžnost vsakega socialista ne samo spadati v unijo, kjerkoli je to mogoče, marveč da v unijskem gibanju nastopa kot socialist, to je, da širi socialistično literaturo, se bori za notranjo demokracijo in varuje organizacijo pred okuženjem in izrabljanjem korumpiranih klik. Le kjer je članstvo čuječe si lahko zgradi in obrani bojovito, demokratično in napredno organizacijo, ki bo lahko ključovala vsem notranjim in zunanjim izkoriščevalcem ter vodila delavstvo od zmage do zmage.

Za obrambo političnih jetnikov in persekutiranih delavcev

Lani in letos je bilo praganjanih izredno mnogo delavcev vsled svojih aktivnosti v unijah in v delavski politiki. Nekatere je drhal zavratno napadla in ubila. V par slučajih so umore izvršili policijski uradniki s sodelovanjem zakrknih pobojnikov v službi privatnih interesov.

Naša zveza je za obrambo političnih jetnikov, persekutiranih delavcev in črncev, ki so izpostavljeni "linčarski justici", sprejela sledečo resolucijo:

JSZ na svojem XI. rednem zboru izjavlja, da se bo kakor doslej tudi v bodoče borila za osvoboditev političnih jetnikov in pomagala v obrambi delavcev, katere oblast preganja vsled njih političnih ali unijskih aktivnosti.

Pomagala bo kakor doslej v prizadevanjih, da se osvobodita Mooney in Billings. V zaporu v Californiji sta že dvajset let, čeprav je obramba že davno dokazala, da sta bila obsojena po krivem, ker se je hotela vladajoča reakcija v Californiji nad njima maščevati zaradi njihovih aktivnosti v delavskem gibanju.

JSZ odločno obsoja linčanja v južnih in v drugih državah in izjavlja, da bo delovala za sprejetje zveznega protilinčarskega zakona, kajti brez tega črnci v južnih državah ne bodo dobili zaščite pred linčarsko drhaljo.

Dalje JSZ izjavlja, da bo pospešila svojo borbo za civilne svobodice, proti deportacijam števeh razredne družbe in proti vsem drugim socialnim krivicam.

V ta namen je JSZ pripravljena sodelovati in (Nadaljevanje na 4. strani.)

—ZDAJ NI ČAS ZA RAZKOLE—

Prošli petek dne 24. julija je v klubu št. 1 JSZ v Chicagu predaval s. Etbin Kristan o položaju v Franciji in Španiji. Povabil ga je v Chicagu dr. František Soukup, predsednik čehoslovaškega senata in eden glavnih vodij socialističnega gibanja na Češkem. Bila sta skupaj dva dni. Konferenrala sta tudi v uradu soc. stranke. Prosvetni odsek kluba št. 1 je to priliko uporabil ter povabil Kristana, da predava o prej omenjenem predmetu. Kristan

— dober politični poznavalec in najboljši slovenski socialistični teoretik, je predaval tako jedrnato, da so uživali vsi, ki slede viharim dogodkom v Evropi. On je še prav tako mojsterski govornik kakor je bil in njegovo znanje je ogromno. Razložil je v več ko enournem govoru razvoj političnih in gospodarskih razmer poslednjih let v Franciji in vzroke, ki so dovedli do popularne fronte in do Blumove vlade. Nato je pojasnil položaj Španije in njene

notranje razmere, njeno popularno fronto in tragedijo španskega ljudstva.

Enotne fronte v Franciji in v Španiji ne bi bilo v nobenih drugačnih razmerah, je dejal Kristan. Tudi ta je težavna. Ampak narekovala jo je nujnost. Poudarjal je, da zdaj ni v nobeni deželi čas za razkole, ampak za edinstveno, smotreno gibanje, ki pa še nikoli ni šlo, in tudi danes ne more iti po gladkih potih.

STOLETJA TLAČENO LJUDSTVO NOČE POVRATKA V SUŽENJSKO PROŠLOST

Zemlja in druga bogastva Španije pretežno posest katoliške duhovščine in aristokracije

V ELIK del sveta se čudi, kako je bilo mogoče, da se je po petih letih španske republike zanetila v nji nova civilna vojna — najhujša kar jih pomni zgodovina takozvane moderne Španije. Kako to, da je vlada dopustila na površju vojaške poveljnice, ki so se ji na dan jim signal iz fašističnega poveljevalnega urada uprli in si predstavljali, da bodo v dveh dneh v Madridu ter proklamirali fašistično državo.

Generali, ki so si osvojili španski Maroko preko noči in si prav tako naglo osvojili velik del južne Španije, so se ukani, kajti prodiranje proti Madridu jim je ustavila oborožena delavska sila, združena z mornarji na španskih vojnih ladjah, ki so vrgli s poveljstva uporne fašistične admirale in častnike ter si izvolili nove poveljnike.

Več sreče je imela s prodiranjem fašistična armada v severni Španiji, a tudi tu so jo ustavile lojalne čete s pomočjo oboroženih delavcev. Kak bo konec, danes ni mogoče ugotoviti. Splošno mnenje v evropski javnosti je, da tudi če se fašistom posreči zasesti Madrid in proklamirati v njemu svojo vlado, se ne bodo obdržali dalj kot leto ali dve. Kajti špansko ljudstvo zahteva socialni preobrat, ne pa monarho-klerikalni fašizem.

Španija je pretežno agrikulturna dežela. 65 odstotkov njenega prebivalstva se preživlja samo s poljedelstvom. Beseda "preživlja" v tem slučaju ni pravilna, kajti povedano po pravici, bi rekli: Deset milijonov španskih kmetov živetarj v bedi. Vseh teh deset milijonov tlačenov posejude manj zemlje, kakor pa 4.000 španskih veleposestnikov, ki so si jo nagrabili v starih feudalnih časih.

Druga značilna primera, vzeta iz številke španske republikanske vlade:

Okrog 350 španskih grandijev posejude tri milijone akrov zemlje. Šest sto tisoč dinarjev nima nikake zemlje!

Katoliška cerkev v Španiji je pred petimi leti posedovala tretjino vsega takozvanega narodnega bogastva v Španiji — to je, zemlje, industrije, denarja, poslopij, delnic itd.

Cerkev v Španiji je kontrolirala vse šolstvo skozi do padca monarhije in še par let potem. Vladne reforme za ločitev cerkve od države in za zgraditev državnega šolstva se niso mogle (Nadaljevanje na 3. strani.)

DVAJSET LET PO NEDOLŽNEM V KALIFORNIJSKIH ZAPORIH

Včeraj (dne 27. julija) je minilo dvajset let, od kar sta v zaporu v Californiji Tom Mooney in Warren K. Billings.

Bila sta obsojena zaradi bombe, ki je razstrela v San Franciscu. Zločin je oblast naprtla Mooneyu in Billingsu. Oba sta bila radikalna delavska agitatorja. Razkačenost nahujskane ljudstva je bila velika in reakcionarna oblast se je trudila, da spravi ta dva človeka s pomočjo potvornejše pravice in lažnjivih prič na vislice. Mooney je bil res obsojen v smrt, a potem mu je bilo na prizadevanje drugih, ki so protestirali proti krivični obsodbi, kazen spremenjena v dosmrtno ječo.

Ko je vojna histerija pogleda, je začel odbor za osvoboditev Tom Mooneya zbirati dokaze o njegovi nedolžnosti. Razna sodišča so se z njimi že velikokrat ukvarjala, ampak oblast v Californiji se sramuje priznati, da je Mooneyu in Billingsu storila neodpustno krivdila, da spravi ta dva človeka s pomočjo potvornejše pravice in lažnjivih prič na vislice. Mooney je bil res obsojen v smrt, a potem mu je bilo na prizadevanje drugih, ki so pro-

testirali proti krivični obsodbi, kazen spremenjena v dosmrtno ječo.

Ko je vojna histerija pogleda, je začel odbor za osvoboditev Tom Mooneya zbirati dokaze o njegovi nedolžnosti. Razna sodišča so se z njimi že velikokrat ukvarjala, ampak oblast v Californiji se sramuje priznati, da je Mooneyu in Billingsu storila neodpustno krivdila, da spravi ta dva človeka s pomočjo potvornejše pravice in lažnjivih prič na vislice. Mooney je bil res obsojen v smrt, a potem mu je bilo na prizadevanje drugih, ki so pro-

testirali proti krivični obsodbi, kazen spremenjena v dosmrtno ječo.

Ko je vojna histerija pogleda, je začel odbor za osvoboditev Tom Mooneya zbirati dokaze o njegovi nedolžnosti. Razna sodišča so se z njimi že velikokrat ukvarjala, ampak oblast v Californiji se sramuje priznati, da je Mooneyu in Billingsu storila neodpustno krivdila, da spravi ta dva človeka s pomočjo potvornejše pravice in lažnjivih prič na vislice. Mooney je bil res obsojen v smrt, a potem mu je bilo na prizadevanje drugih, ki so pro-

testirali proti krivični obsodbi, kazen spremenjena v dosmrtno ječo.

Ko je vojna histerija pogleda, je začel odbor za osvoboditev Tom Mooneya zbirati dokaze o njegovi nedolžnosti. Razna sodišča so se z njimi že velikokrat ukvarjala, ampak oblast v Californiji se sramuje priznati, da je Mooneyu in Billingsu storila neodpustno krivdila, da spravi ta dva človeka s pomočjo potvornejše pravice in lažnjivih prič na vislice. Mooney je bil res obsojen v smrt, a potem mu je bilo na prizadevanje drugih, ki so pro-

testirali proti krivični obsodbi, kazen spremenjena v dosmrtno ječo.

Ko je vojna histerija pogleda, je začel odbor za osvoboditev Tom Mooneya zbirati dokaze o njegovi nedolžnosti. Razna sodišča so se z njimi že velikokrat ukvarjala, ampak oblast v Californiji se sramuje priznati, da je Mooneyu in Billingsu storila neodpustno krivdila, da spravi ta dva človeka s pomočjo potvornejše pravice in lažnjivih prič na vislice. Mooney je bil res obsojen v smrt, a potem mu je bilo na prizadevanje drugih, ki so pro-

V TEJ ŠTEVILKI

Čitate Terčeljev in Snojev dopis, in videli boste, da je bil prošli zbor JSZ kljub nasprotnemu mnenju sodružice Frances Mihevc (pribočen v tej številki) konstruktiven.

Klubi JSZ v Strabanu, v Johnstownu, v Chicagu in drugod napredujejo v članstvu, ali pa so podvzeli kampanjo, da bodo napredovali v bodoče.

V tej številki je izjava Ivana Moleka, v kateri pojasnjuje čemu je odstopil iz soc. stranke in iz JSZ, ter uredniški komentar v članku na 2. strani.

Klub in društva v Waukeganu se pripravljajo na prireditev kampanjskega piknika pod okriljem illinoiske-wisconsinške konference JSZ in Prosvetne matice. Poročilo je v tej številki.

V nedeljo 23. avgusta bo zborovanje zapadno-pennsilvanske konference na Syganu. Poročilo o pripravah zanje je v Terčeljevem dopisu.

Ostali aktivni klubi so pospešili svoje delo, bodisi v Kansasu, Illinoisu, Wisconsinu, Ohio itd., kar pričajo poročila.

Čitate v tej številki razne druge članke, dopise in poročila in poskrbite, da list čitajo tudi drugi, ki še niso naročniki.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE.
NAROCNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00.
Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopiši in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor.....Frank Zaitz.
Business Manager.....Charles Pogorelec.
Assistant Business Manager.....John Rak Jr.

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.
Telephone: ROCKWELL 2864.

"V GOSTI MEGLI LAHKO KRENEŠ NAZAJ, DALEČ NAZAJ..."

Ivan Molek, eden izmed ustanovnih članov JSZ, je dal slovo socialistični stranki in Zvezi, v kateri je delal in jo pomagal graditi. Ako je socialistična stranka res taka, kakor jo označuje v svoji izjavi (priobčena na četrti strani v tej številki), potem seveda ne zasluži, da bi bil v nji sploh kak pošten delavec!

Sodrug Molek ima vso pravico misliti po svoji vesti in svojem prepričanju. Ampak njegova izjava, v kateri je obsodil stranko in vse, ki ji slede, je vendar pretirana. Priznava, da ni danes v tej deželi še nobene boljše stranke, zato izjavlja, da se ne bo nobeni pridružil, izvzemši, če se v bližnji bodočnosti ustanovi splošna delavska stranka z demokratičnim socialističnim programom. Take stranke ni danes še nikjer na vidiku.

Ni je danes delavske stranke na svetu — bodisi socialistične, komunistične, ali kakršnekoli, ki ne bi bila v vrtnuti razmer več ali manj vržena z ravnotežja. Smo pač v taki dobi, ki jo bo zgodovina označila za prehodno periodo iz kapitalistične v socialistično civilizacijo.

JSZ je na sejah svoje eksekutive motrila razvoj v ameriški socialistični stranki z zelo kritičnimi očmi. Obsojala je frakcijski boj in se izrekla proti podpiranju bodisi ene ali druge struje. Na strankini konvenciji v Clevelandu je definitivno odpadla samo newyorška stara garda. Danes posluje v New Yorku pod tremi imeni: "Social-demokratska federacija", "Ljudska stranka" in "Ameriška delavska stranka". Njen kandidat za predsednika je demokrat Roosevelt in za guvernerja države New York demokrat Lehman.

Sodrug Molek je uredniškem članku v Prosveti tak oportunisten obsojal. Ampak vendar — newyorški starogardisti uporabljajo v boju proti ameriški socialistični stranki prav take argumente, kakršne navaja S. Ivan Molek za vzrok svojemu odstopu.

Da, Jim Maurer je tudi odstopil! Ni se mogel sprizajzniti z resnico, da smo danes v drugačnih razmerah kakor pred leti, da je tu kriza, v kateri je dvajset milijonov za delo sposobnih delavcev še vedno brez prilike za zaslužek. Vsi ti ljudje so SEBIČNI, sebični toliko, da hočejo delo, in instinktivno mrze vsakega, ki ga že ima. Masa brezposelnih in masa nevzdržljivo izkoriščanih ni in ne more biti idealistična. Ona hoče konec obstoječemu stanju in prav nič ne premišluje kakšne naj bodo metode, s katerimi se bi pokončalo sedanje razmere.

Sodrug Molek, ki je deloval med nami za organizirano delavsko gibanje — za socialistično stranko — kakih trideset let, se je umaknil. Vsem, ki ga poznamo, obžalujemo njegov korak. Ampak ker je zase prepričan, da uganja socialistična stranka nepošteno taktiko, da je dvoobrazna, nerեսna in absurdna, je čisto pravilno, da je iskren samemu sebi in javno izpove, da v taki stranki noče biti.

Ivan Molek je storil kakor mu je velevala vest. Morda se ga lahko prišteva k utrujenim radikalcem, ali k cinikom, ali k meckenjcem, ki gledajo vse s sodnega stola. Ničesar jim ni všeč, vse-se jim zdi črno, prečrno, da bi sploh mogli še kam spadati.

Poslovitev Ivana Molka iz JSZ je važno poglavje. Kajti on je literarni delavec, on je urednik slovenskega dnevnika z največjo cirkulacijo, urednik glasila največje slovenske podporne organizacije! Prosveto bo urejal v duhu svoje izjave o socialistični stranki, torej nič več prijateljsko. Od svojega postanka naprej je bila Prosveta opora socialistični stranki. Z odstopom Ivana Molka se je to spremenilo. Uredniški članek v nji z dne 23. julija to jasno priča.

Sedanji kritiki socialistične stranke vse preveč naglašajo komuniste za vzrok svojim gromam. Komunisti niso sami bedaki, zato se uče in pokazujejo voljo za izpametovanje. Ko smo se morali boriti proti njihovi razdiralni, rušilni, provokatorski taktiki, sodrug Molek o njih ni pisal tako neprijazno kakor danes, še manj pa Jim Maurer!

Ljudje torej vendarle spreminjajo mišljenja, tudi tisti, ki zatrujejo, da se v svojih naziranjih niso nič spremenili.

Sodrug Molek piše v Prosveti (v že omenjenem članku z dne 23. julija), da danes ni stranke, ne struje, ki bi bila vredna, da se bi pametni delavci združili in delali v nji, zato svetuje, da se zanje najbolje, da se malo razgledajo in opazujejo ves ta vrtnec. Pravi, da "enkrat se bo situacija razčistila in delavci, ki vedo kaj hočejo, bodo imeli pred seboj pravo pot do cilja. In ta pot bo enotna!"

Lepo, sodrug Molek. Ampak če bomo vsi le čakali, da se situacija razčisti? Če se bomo vsi pomišljali potovati v gosti megli, ker je v nji "teško in nevarno potovati..."? Res, "v gosti megli lahko kreneš nazaj, daleč nazaj," kakor zaključuje Molkov članek, ampak obstati na enem mestu, ali sedeti na galeriji in gledati vse z viška ter kritizirati, pa tudi ni pametna in delavstvu nič koristna taktika.

Za in proti diktaturi

Republikanska stranka je za ohranitev ameriške ustave, ker je demokratična, za ljudske pravice in proti diktaturi. V isti sapi pa je navdušuje za diktaturo, ki jo izvaja nad zakonodajami v tej deželi zvezno vrhovno sodišče. Kajpada, ta diktatura je bila doslej ve zmerom le v korist bogatašev, zato je naravno, da je za ohranitev sedanjih razmer, ker so njim v korist.

BREZPOSELNI V BOJU ZA SVOJE PRAVICE

Dvajset milijonov brezposelnih! Kaj naj počne? Nekateri delajo na "relifu". Drugi se bore, da bi dobili delo, za kakršnega so sposobni in večinoma bi vzeli vsakršno službo, samo da jim bi donajala zaslužek. Vsi so pripravljeni garati, samo da bi imeli vsaj malo jamstva. da bo zaslužek dovolj visok za dostojno preživljanje. Gorja slika je iz demonstracije brezposelnih v glavnem mestu Pensilvanije, proti ukinitvi podpora. Zavrnila se je z zmagom za delavce vsaj v tem, da država mora prevzeti odgovornost za fiste, ki bi radi delali, pa v sedanjih uredbi ne dobe prilike.

XI. redni zbor JSZ in Prosvetne matice je bil konstruktiven

Strabane, Pa. — Enajsti redni zbor je za nami. Od 1. 1916 naprej sem se udeležil vseh zborov JSZ izvzemši enega in reči moram, da se mi ni še noben videl tako zanimiv kakor zadnji. Strah pred fašistično reakcijo, ki dviga glavo vsepovsod, in na drugi strani pa delavske zmagave sta stvari, ki dajejo delavskim zborom agilnost in živahnost.

Veliko zanimanje je bilo na prošlem zboru tudi za vprašanje frakcijskega boja v stranki, katerega se je JSZ izogibala, toda tu je morala zavzeti eno ali drugo stališče. Dasi so bile razprave o tem več ali manj ostre, so se končale za JSZ konstruktivno. Ko človek na naših zborih debatira s sodrugom kot so Sular, Snoy, Zornik, Pogorelec itd., in uvidiš, da so drugačnega mnenja kot ti ali jaz, nimaš strahu, da se bi razšli v nasprotno tabore. Naj zmagam med nami ena ali druga stran, kot organizacija ostanemo eno, Sodrug, ki delajo leta in leta, nimajo vzroka, da se bi razšli zaradi malenkosti, ker razumejo drug drugega in žele vsaki na svoj način obvarovati organizacijo, ki je njihova vsa leta in ki so v nji pionirji.

Naš zbor je torej za nami, ostala pa nam je dolžnost, da izvršimo njegove sklepe. Opraviti moramo določeno delo, da postanejo zaključki res to kar je zbor predvideval.

Sodrugom in sodružicam, ki so bili na tem zboru, se priporočam, naj v svojih poročilih in organizacijah, katere so na zboru zastopali, tudi vabijo zavredne delavce na pristop v socialistične klube in agitirajo za Proletarca. Pri nas se je to izvedlo in klub bo napredoval tudi v številu članstva.

Pravi namen tega dopisa je oznaniti, da bo imel naš klub št. 118 JSZ v Strabane piknik v nedeljo 2. avgusta v Drenikovem parku. Klubovi člani posekamo vse prireditve, in teh ni malo, zato se nadejamo, da nas boste posetili na tem pikniku vsi, ki čutite z nami.

Ob enem opozarjam že sedaj — kar bo v podrobnosti pozneje objavljeno — da se bo vršila četrto nedeljo v avgustu na Syganu, Pa., konferenca socialističnih klubov in društev Prosvetne matice; ob enem se bo ob tej priliki vršila na Syganu slavnost 25-letnice kluba št. 13 JSZ. Rezervirajte si ta dan za posest konferenca in slavnost na Syganu, da bomo res pokazali, da nam je za organizacijo dejansko ne pa samo v besedah. Na konferenci bo po-

O zboru in drugem

Moon Run, Pa. — Delavske razmere pri nas so nespremenjene. Zapolzene se priganja brezposelnih pa nimajo kaj početi. Tako je bilo in bo, dokler se delavstvo ne zdrami in stori konec sedanjih uredbi. Enajsti redni zbor JSZ je sklenil marsikaj, kar uči delavce, kako je treba delovati, da si izvojujemo boljše življenje. V Chicagu sem bil prav zadovoljen, le premalo časa smo imeli. Zbor je trajal tri dni, dela pa je imel za teden dni, ako bi hotel ves svoj spored dobro obdelati.

Piknik pri Močilnikarju

Cleveland, O. — V nedeljo 2. avgusta vodijo vsa pota clevelandskega naprednega življa proti jugovzhodu v prijeten senčni gozdček, na poznano Močilnikarjevo farmo, na piknik kluba št. 27 JSZ in pevskega odseka "Zarje". Tam bo v nedeljo prijetno, kot je vedno prijetno na kluba in Zarje piknikih, kjer se navadno zberejo v lepem številu vsi, ki so res v ospredju naselbine, zavedna delavska para iz vseh strani in kotov mesta, ljudje, ki se razumejo, imajo ista stremiljenja in so si najbližji po mišljenju.

Barbičev meh bo zabaval ljudi na plesišču, Zarja bo pela, vršile se bodo razne igre, razvedrila bo dovolj.

Letos se bodo vršile državne in predsedniške volitve. Socialistična stranka je postavila svojo listo. Da pa pride ta pred volilce, mora biti nabranih gotovo število podpisov. Za Ohio je določenih 35 tisoč, kar je zelo visoko število in veliko breme za šibko organizacijo, kot je sedaj, zato potrebujemo vaše pomoči. Klub št. 27 JSZ je stopil v kampanjo in nabira v ta namen podpise ter finančno podporo za kritje stroškov. Na pikniku boste lahko podpisali potrebne peticije ter s tem prihranili našim sodrugom veliko poti in truda. Boljših časov ne bo ako si jih sami ne priborimo. Po vsem prizadevanju Rooseveltove administracije ta ne more in tudi ne bo odpravila brezposelnosti. V mestu je še vedno sto tisoč ljudi odvisnih od javne miloščine. Brezposelnost bo minila le v socialistični družbi, ko bo ves obrat ljudska last in ostane dobiček v ljudskih rokah. Da pa pridemo do boljših časov, potrebujemo vašega sodelovanja.

Pridite na piknik v velikem številu, vsi delavci in delavke, podprite klub in Zarjo, katera sta vaši postojanki ter pomagajte pri gradnji poti v boljše dni. — Leo Poljšak.

Resnico o razmerah nudijo delavcem socialistični listi. Citajte Proletarca!

Zrtve vročine v Kanadi

Toronto, Ontario, Canada. — Do 22. julija, ko to pišem, je vročina v Ontariu pokosila 458 ljudi, samo v mestu Toronto pa 220. Termometer se je dvignil v senoi na 106 stopinj, v bližini Hamiltona pa celo na 109. Izpostavljen soncu pa je termometer prekorajčil 150 stopinj. Ceste, ki so tlakovane z asfal-

KAMPANJSKE PRIREDITVE IN ZBOROVANJA V NASELBINAH

(Nadaljevanje s 1. strani.)

AGITACIJA ZA POJACANJE KLUBOV

Agitacija za pridobivanje novih članov je v teku v mnogih klubih, kakor poročajo tajniki, posebno v Johnstownu, Strabanu, Chicagu in tudi iz Clevelanda obljublajo, da postanejo bolj odločni.

Klub št. 175 v Moon Runu, Pa., je imel nedavno zelo uspešno prireditve — to je — piknik in šhod, od prebitka pa je prispeval \$25 v tiskovni sklad Proletarca in po \$12.50 v agitacijski sklad JSZ in v kampanjski sklad soc. stranke.

NABIRANJE PODPISOV

Skoro povsod so člani in članice JSZ te dni zaposleni z nabiranjem podpisov na peticije za nominiranje naših kandidatov. To je delo, ki spada vsem državljanom, ako se smatrajo za razredno zavedne delavce.

Prilike za nabiranje podpisov, za prodajanje vstupnic na naše kampanjske prireditve, za zbiranje prispevkov v agitacijski sklad, ali v tiskovni sklad Proletarca, so pikniki, shodi, seje in vsi drugi sestanki, na katerih se zbirajo naši ljudje.

Iz tega kratkega poročila razvidite, da Jugoslovanski socialistični zvezi ni treba biti v strahu za svojo bodočnost, in da bodo njeni člani in članice v tej kampanji storili vse v svoji moči, da pospešijo socialistično gibanje skupno z zavednimi delavci drugih narodov, kajti naši interesi so isti. Izkoriščevalci ne vprašajo, kaj si in kdo si, kajti oni delavce vseh narodnosti enako izrabljajo. Socialistična stranka vabi vse v svoj krog za skupne koristi vseh.

tom, so postale vsled vročine mehke kakor testo. Videl sem, kako so na neki cesti ubili jajce in ga spekli ob sončni vročini v dveh minutah, kakor so ugotovili dotičniki, ki so vpričorili ta "špas".

V istem času sem se mudil v slovenski farmerski naselbini Beausville. Videl sem, da je vročina in suša napravila farmerjem občutno škodo, največ na sadnem drevju. Ta naselbina se polagoma veča, kajti vsako leto se naseli vanjo nekaj novih rojakov, ki prihajajo vanjo iz severnega Ontarija, kjer so delali v zlatih rudnikih. V nekaj letih bo to brzkome velika slovenska naselbina. Naši farmerji posedujejo lepe vinograde in sadovnjake.

Liberalci v Kanadi obetajo boljše čase. In res je zdaj brezposelnost nekoliko zmanjšana, kar smatra liberalna vlada za svojo zaslugo. Podzvela je razna javna dela in reliefne kempe, katere so ustanovili konservativci, bodo odpravljene. Delavci na relifu so imeli 5 dolarjev plače na mesec ali 20c na dan. Taki so pač konservativci v Kanadi. Oni hočejo delavce po \$5 na mesec, hočejo dosti sužnje, ob enem pa se bahajo, da so rešili državo pred komunistično nevarnostjo. Taka je demokracija v Kanadi.

V. F. Ručigaj.

Priredba v korist volilne kampanje

Arma, Kans. — Sezona piknikov in raznih zletov je zopet tukaj. Socialistični klub št. 21 JSZ iz Arme pa priredi veselico v nedeljo 16. avgusta v Yale dvorani. Čisti prebitek je namenjen za letošnjo socialistično velilno kampanjo. Stare stranke razpolagajo z milijoni, delavska stranka pa je popolnoma odvisna od prispevkov in pomoči zavednih delavcev. Vabimo torej vse simpatičarje naprednega delavskega gibanja iz Crawford in Cherokee okrajve, da gotovo pridejo na to priredbo in pomagajo delavski stranki do boljših uspehov pri letošnji volilni kampanji. — A. Sular.

Dne 5. septembra piknik Konferenca JSZ in Prosvetne matice v Waukeganu

Waukegan, Ill. — Na konferenci klubov JSZ in društev Prosvetne matice, ki se je vršila 17. maja v Milwaukeeju, je bilo med drugim sklenjeno, da se v prid konferenčne organizacije priredi piknik v Waukeganu v nedeljo 6. septembra, dan pred Delavskim praznikom.

Naselbina Waukegan je bila izbrana v ta namen zato, ker je v središču 4. konferenčnega okrožja in ima tudi dobre transportne zveze bodisi s Chicagu ali z Milwaukeejem in z drugimi naselbinami 4. konferenčnega okraja.

Piknik se bo vršil v dobro znanem Možinovem parku, ki je sedaj posest slovenskega stavbinskega, hranilnega in posojilnega društva.

V pripravljani odbor so bila povabljeni vsa tujakšnja društva, pripadajoča Prosvetni matici, in klubi. Odzvala so se ter izvolila v odbor sledeče:

Gospodinjski odsek SND, Antonija Bezek in Frances Civha.

Zenski zadrudni odsek, Alojzija Ogrin in Mariana Spacapan.

Soc. klub št. 45 JSZ, Anna Mahnič in John Zakovšek.

Druš. št. 14 SNPJ, Andrej Možek in Frank Velkovrh (slednji je dan po tej izvolitvi umrl).

Druš. št. 119 SNPJ, Mariana Kržič in Josephine Prosen.

Druš. št. 568 SNPJ, Mary Hodnik in John Kogosek ml.

Seja tega pripravljalnega odbora se je vršila 20. julija, katere so se udeležili vsi, razen F. Velkovrha, ki je po izvolitvi preminul, kakor že omenjeno.

V času teh naših priprav je okrajni tajnik sporočil tujak-

Šnjemu angleškemu klubu, da naj aranžira shod dne 27. julija, na katerem bi govoril Geo. Nelson iz Wisconsin, socialistični kandidat za podpredsednika. Ker pa je bilo v tem kratkem času nemogoče organizirati res uspešno agitacijo za shod, se je naše seje udeležil zastopnik angleškega kluba in apeliral na navzoče zastopnike, naj delujejo na to, da bo angleški govornik na našem pikniku George Nelson. To je bilo odobreno. Za slovenskega govornika pa je bila večina zastopnikov zato, da pride naš Joško Oven, ki ni govoril še na nobenem pikniku v Waukeganu. Upam, da bo gotovo med nami na pikniku 6. septembra.

Sklenjeno je bilo, da se povabi na sodelovanje v sporedu pet pevskih zborov, in sicer "Sava", Chicagu; zbor SND, Waukegan; "Naprej", "Planinska roža" in "Zvon", Milwaukee. Nastopili bodo tudi naši Rdeči sokoli.

Pripravljani odbor apelira na vsa društva in klube v tem okrožju, da naj ne prirede ničesar ta dan, pač pa pridejo v Možinov park, da bo to manifestacija našega delavstva, na katero bomo ponosni vsi in nam bo vsem v vzpodbudo.

A. SERAFIMOVIČ:

ŽELEZNA REKA

ROMAN IZ CIVILNE VOJNE V SOVJETSKI RUSIJI

Brevel iz ručine za "Proletarca" ANGELO CERKVENIK

(Nadaljevanje.)

"Vi, sodrugi, pa pojdite k svojim stotnijam ter sporočite vsem vojakom: Zelezna disciplina! Nikomur se ne bo nič prizaneslo!" Prerivač, drug ob drugega zadevajoč se, so metali svačice na tla ter so se zili najprej na verando, potem pa v vrt. Njihovi glasovi so temo oživel.

Nad morjem se je dvigala sivina. Vse poveljnike je osvojilo neko popolnoma novo čustvo. Težko breme se jim je zvalilo s srca. Vse se jim je zdajelo zadržano, neznan, nepreprosto, razumljivo in ostro določeno. Šalili so se in smejali ter drug za drugim prihajali k mizi, kjer so zapored podpisali smrtno obsodbo.

Kožuhove oči so se skrivale pod košatimi obrvi. Dajal je kratka povelja, kakor da ni bilo tisto, kar se je pravkar dogajalo, v nikakršni zvezi z važno in veliko nalogo, ki mu je bila zaupana.

"Sodrugi Vostrotin, vzemite stotnijo ter..." V tem hipu se je zaslialo peketanje dirjačega konja. Na verandi je vse utihnilo. Slišati je bilo, kako je konj sopihal ter rožljaval s tremeni; brčkone ga je nekdo privezoval. V otožni, svetlikaajoči se poltemi se je pojavila postava Kubanca, ki je imel kučmo na glavi. Dejal je:

"Sodrugi Kožuh, druga in tretja kolona sta se zaradi prenočevanja utaborili kakšnih deset kilometrov za vašo kolono. Poveljnik je odredil, da morate čakati, dokler vas ti koloni ne dohitita. Potem bomo skupno korakali dalje."

Kožuha kamneni pogled je bil nepremično uprt na pod: "Dalje!" "Mornarji se v trumah mešajo med vojake, hodijo okrog voz ter ščuvajo ljudi. Pravijo, naj ne poslušajo poveljnikov, marveč naj si sami poveljujejo. Pravijo, da se mora Kožuh ubiti!"

"Dalje!" "Kožake smo pregnali iz skalne globeli. Naši strelci so jih zapodili na drugo stran. Zdaj je zopet mir. Trije naši so ranjeni, eden je mrtev."

Kožuh je nekoliko trenutkov pomolčal. "Dobro je! Pojdi!" "Obrazi in stene v jedilnici so se vedno bolj mračile. V okviru neke slike se je komaj opazno svetlikala sinjina od človeške roke ustvarjenega, v okviru okna pa sinjina resničnega morja.

"Sodrugi poveljniki, v eni uri bomo odkorakali. Korakati moramo tako hitro, kakor nam sile sploh dopuščajo. Ustavili se bomo samo, da bomo napojili živino in ljudi. Vsako globel morajo že pred prihodom naše kolone zasesti strelci s strojnimi. Skrbeti morate, da bodo vse čete skupaj! Pazite, da ne bodo vojaki nadlegovali prebivalcev teh krajev! Pošiljajte mi po jezdecih večkrat poročila o stanju svojih čet!"

Poveljniki so odgovorili: "Razumeli smo!" "Sodrugi Vostrotin, vi morate povesti svojo stotnijo nazaj ter oddvojiti mornarje od naše kolone. Skrbite, da ne bodo hodili z nami! Lahko grede za zastalima kolonama."

"Razumel sem!" "Vzemite s seboj strojnice ter jih uporabite, če bo potrebno!" Poveljniki so se obrnili ter so odšli. Kožuh je začel narekovati adjutantu armadno povelje, ki je vsebovalo odredbe glede odstavitve, premestitve in povišanja poveljnikov.

Potem je adjutant zvil zemljevid in je hkatu s Kožuhom zapustil jedilnico. V ogromni sobi, ki je bila vsa popljudvana in postлана z ogorki od svačic, je rdečkasto plapolala pozabljena sveča. V sobi je bila smrtna tišina in neznošen duh po človeškem potu. V sobi ni bilo nobenega sedla več, nobene puške več.

Skozi odprto okno se je videlo, kako so iz morja izhlapelale modrikaste meglice. Ob morskem bregu, ob gorah, daleč naprej in daleč, daleč zadaj je boben budil ljudstvo... Kakor da je kdo stresal iz vrec grah. Tu in tam so pele trobente. Kakor jata bakrenih labodov. Od gora in globeli je odmevalo, se podilo čez vso pokrajino, se gubilo mimo bregov tja nekam daleč na odprto, brezmejno morje...

XVIII.

Druga in tretja kolona, ki sta sledili Kožuhovi koloni sta zaostali daleč zadaj. Nikomur se ni ljubilo, kdo ve kako hiteti! Ko pa je bilo tako vroče ter so bili tako neznanosno utrujeni! Zgodaj zvečer so se ustavljali, pozno jutraj so se odpravljali na pot. Prostor med vodilno in drugo ter tretjo kolono je bil vedno daljši.

Ko so se zvečer ustavili, se je taborišče tu di pri teh kolonah razprostiralo ob cesti med gorami in morjem po več kilometrov daleč. Ljudje so bili utrujeni, zaprpani in od sonca ožgnani. A kakor hitro so se utaborili, je utrujenost izginila. Ognji so veselo zaplapolali, vsespovsod se je razlegal vesel smeh, zbijale

so se šale, krotke in debele... Ljubke ukrajinske pesmi in napevi, zdaj nežni, zdaj grozeči in divji, podobni zgodovini tega naroda, so se ob spremljevanju harmonike razlegali čez vse taborišče.

Tudi med te ljudi so prihajal, od vojaštva prve kolone pregnani mornarji, oboroženi s samokresi in ročnimi granatami. Potepali so se okrog ognjev in voz ter so govorili:

"Čreda kostrunov! Za kom pa se tako podite? Za čisto navadnim pastirjem, prejšnjim carskim častnikom! Kdo pa je ta Kožuh? Prej je služil carju, zdaj se je prelevil v boljševika! Ali veste, kakšne vrste ljudje so pravzaprav ti boljševiki? Nemci so jih poslali v Rusijo v zaplombiranih železniških vozovih, blazno rusko ljudstvo pa drvi za njimi! Ali ne veste, da so sklenili z Vilhelmom tajen dogovor? Kje, vraga, bi mogla čreda kostrunov kaj takšnega vedeti? Rusija in rusko ljudstvo zaradi tega umira! Mi, socialni revolucionarji, smo vedeli, kaj moramo storiti! Boljševiška vlada v Moskvi je odredila, da moramo izročiti vojno brodogve Nemčiji, mi pa smo ga potopili, da, potopili! Vi, ovce, o tem nič ne veste ter dirjate za tem Kožuhom! Boljševiki so sklenili tajen dogovor, prodali so Rusijo s kožo in krvo vred Vilhelmu; zato jim je kajzer poslal poln vlak zlata. Ušiva, nagnusna golazni! Vas bi moral človek po betici, da bi spregledali!"

"Vraga, bevskate kakor psi! Glejte, da izginete odtod!"

Vojaki so jih zmerjali, a ko so se oddaljili, so drugače govorili:

"Kar je res, je res! Ti mornarji so čvekači, lažejo pa vendarle ne! Zakaj nam boljševiki ne pomagajo? Kozaki nas gonijo kakor zajce, boljševiki pa čepijo v Moskvi in mislijo samo nase."

Iz neke globeli, ki je celo v tej temni noči še temneje odpiralo svoje žrelo, so se zasliali strelci, na raznih mestih so po nekoliko trenutkov zagoreli plamenčki, ki so kmalu zopet ugasnili. Tu pa tam je zaregljala strojnica, potem pa se je vse taborišče pogreznilo v težak mir.

Poveljniški štab obeh kolon se je sestel v neki prazni vili. Dohod v vilo je vodil z morskimi strani čez teraso. Seja se je odprla šele, ko je nek sel prinesel sveče, ki jih je iztaknil nekje v bližnji vasi. Tudi tu je bil čez veliko mizo razgrnjen zemljevid, tudi tu je bil pod nastlan z ogorki od svačic, tudi tu so bile dragocene slike po stenah razrezane in raztrgane.

Smolokurov, orjaški, dobrodušen dedec, ki ni dobro vedel, kako bi svojo telesno moč najbolje uporabil, je razkoraceno sedel in pil čaj. Bil je oblečen v belo mornariško jopico. Okrog in okrog so stali ali sedeli poveljniki posameznih vojaških edin.

Ce bi jih bil kdo opazoval ter sodil po tem, kako so kadili, se pomenkovali ter metali svačične ogorko po tleh, bi bil moral ugotoviti, da niso vedeli, kaj naj pravzaprav ukrenejo.

Tudi tu se je vsakdo imel za izvoljenca, ki mu je bilo usojeno rešiti vse te ogromne množice.

Kam? Položaj je zamotan in meglen. Kaj jih čaka? Samo to so vedeli, da je za njihovim hrptom prežala smrt.

"Izoliti si moramo poveljnika za vse tri kolone!" je znil eden izmed poveljnikov. "Popolnoma pravilno! Razumljivo!"

Vsakdo si je mislil: Seveda bi bil jaz najprimernejši poveljnik! Glasno pa ni mogel tega nihče povedati. Vsi so mislili enako. Prav zategadelj so molčali ter se niso upali drug drugemu pogledati v oči.

"Naposled moramo vendarle nekaj ukreniti! Mislim, da bi morali izolirati poveljnika... Jaz predlagam Smolokurova!" "Smolokurov... Smolokurov...!"

Vendarle! Iz te zagate smo se izmotali. Vsakdo si je mislil: Smolokurov je prav zanesljiv sodrug, prijeten fant, ki je brezpogojno vdan revoluciji. Pa kakšen glas ima! Kakor kakšna pozavna! Če se bo izkazal za nesposobnega, kar se bo, brčkone, kaj kmalu zgodilo, tedaj bom pač prišel na vrsto jaz!

Vsi so zopet soglasno zavpili: "Smolokurov, Smolokurov!" Smolokurov je zamahnil s svojo ogromno šapo. Bil je ves zmeden: "Saj prav dobro veste... jaz... Saj veste, jaz sem pač imeniten mornar... Da, na morju... tam bi utegnil, če bi kdaj bilo potrebno, ugnati v kozji rog kakšen drednought, toda tukaj na suhem..."

"Smolokurov, Smolokurov!" "Seveda, seveda, če že mora tako biti... Naravno, sprejemem, toda vsi mi morate pomagati. Drugače bom sam... Torej dobro! Jutri bomo odkorakali; napišite povelje!"

(Dalje prihodnjic.)

Bodite svobodni ljudje in zaupajte v značaj svobodnega človeka; največje človeške nadloge prihajajo iz nadvlade, ki jo človek izvaja na svojih bližnjih ali pa iz nadvlade, koji podlega. — Peter Kropotkin.

KATALONIJA TRDNJAVA ŠPANJE

Španska provinca Katalonija je že od nekdaj najradikalnejša v državi. V zadnji revoluci so jo hoteli monarhistični generali zasesti s svojimi četami iznenada, a se jim ni posrečilo valic zvijačam. Špansko delavstvo vseh struj je v tej civilni vojni pokazalo, da je pripravljeno dati tudi življenja za ideale, ki so mu sveti. Generali so imeli prvenstvo v oboroženi sili. Mislili so, da postane vsa Španija v dveh dneh njihova. Pa ni. Špansko ljudstvo noče povratka v prošlost. Katalonija, s prebivalstvom svojega glavnega mesta Barcelone, je izjavila: "Španci, mi smo z vami za republiko, demokracijo in svobodo!" Španski generali so dali pobiti mnogo pristaev večine v Španiji in Kataloniji, s tem pa so dali revolucionarnim komitejem povod, da so jim vračali milo za drago.

ga, ga pa hočejo izgnati iz Bele hiše. Če kdo, bi morali biti prav kapitalisti najbolj hvaležni Rooseveltu, ker se je v tej krizi od izkazal za pravega rešitelja ameriškega kapitalizma. Ironija pa zahteva, da se delavske mase navdušujejo za njega, in to ne samo pripriste mase, marveč celo bivši socialisti, ki so v zadnjih dveh letih storili vse za demoraliziranje socialistične stranke.

GLASOVI IZ NAŠEGA GIBANJA

Zbral JOHN RAK

Fridens, Pa. — Steve Koren je obnovil naročnino, predno pa je to storil, je dobil listu tudi novega naročnika.

Sheboygan, Wis. — Frank Stih je poslal 4 naročnine. — Kot razvidno iz seznama priredb JSZ, ki so označevane na 5. strani, priredi klub št. 235 JSZ piknik v nedeljo 2. avgusta v Lake View parku.

Cicero, Ill. — Kristina Turpin na svojem obisku v severni Minnesoti ni pozabila na agitacijo za Proletarca. Dobila mu je pet novih naročnikov. Proletarcu v podporo je prispevala \$4.37.

Bridgeport, O. — Jos. Snoy poroča, da so imeli na prošli seji njihovega kluba JSZ veliko udeležbo. Bil je na nji tudi John Monarch, organizator socialistične stranke v Ohio, ki je s svojim govorom napravil dober vtis. Sprejetih je bilo precej predlogov, ki se tičejo agitacije za JSZ in za Proletarca. Klub je prispeval Proletarcu \$2 in Jos. Snoy \$3.

McIntyre, Pa. — Vincent Yaksetich se je oglasil z dvema naročninama. Obiskal bo te dni vse, katerim je naročnina potekla, in one, ki še niso naročniki Proletarca.

No. Chicago, Ill. — Frances Zakovšek poroča o pripravah za piknik konferenčne organizacije, ki se vrši v nedeljo 6. sept. v Waukeganu v Možinovem parku. Na sodelovanje sta povabljena pevska zbor "Naprej" iz Milwaukee in "Sava" iz Chicago.

Calgary, Alberta, Canada. — Nick M. Jarenovich je pisal Proletarcu knjigarni po Louis Adamičev knjigo "Native's Return". Pravi, da bo pozneje naročil tudi njegovo knjigo "Grandsons". Proletarac ima v zalogi vse Adamičeve knjige. Prodajamo jih po isti ceni kakor druge knjigarne. Pišite po naš cenik.

Fontana, Calif. — Ant. Blasič, ki je v tej koloni naš stari znanec, je poslal 1 naročnino. V pismu pravi, da je sklep prošlega zbora JSZ z ozirom na odnošaje s soc. stranko pravljen in ga odobrava. Meni, da bo našemu gibanju jako koristno.

Chicago, Ill. — Frances Vider je prispevala \$6 v tiskovni sklad Proletarca. — Načrti za kampanjski piknik kluba št. 1 JSZ, ki se bo vršil v nedeljo 9. avgusta na vrtu Valentina Kobala v Clarendon Hillsu, so dogotovljeni. Tisti, ki nimajo svojih avtov, naj se zberejo v Slovenskem delavskem centru omenjeno nedeljo ob 1:30 pop., od kjer se odpeljemo na pikniški prostor. — Poleg kampanje za soc. stranko mora klub št. 1 skrbeti tudi za svoje dohodke. Ker si je blagajno letos z raznimi izdatki skoro docela izčrpal, priredi nji v korist zabavo v Slovenskem delavskem centru v soboto 29. avgusta. Ne-

Socialistična stranka stopa v to kampanjo v polni zavesti, da bo boj težak, ker polena že leta iz vseh strani. Toda svoj prapor socializma ni pripravljena povesiti ali ga celo omadeževati. V tej kampanji je edina stranka, ki ne prizna kompromisa s kapitalizmom. Podprite jo s svojo udeležbo na kampanjskem pikniku kluba št. 1 JSZ, ki bo pri Valentinu Kobalu v Clarendon Hillsu drugo nedeljo v avgustu. Ves prebitek bo šel za strankino kampanjo, za širjenje socializma. — A. Garden.

Socialistično stališče je v tej kampanji res izredno težko. Teško je vsled tega, ker se stranka drži socialističnega programa in noče loviti pripadnikov in glasov z oportunistom, kot to na primer delajo komunisti in razni "new-dealovci" vseh baž. Kdor je prečital Thomasov govor, katerega je imel na konvenciji townsendovcev, vidi lahko resničnost teh besed. Človek, ki se

Vodstvo organizacije je ponavadi odev članstva. Slabo vodstvo je posledica brezbriznega, nevednega članstva.

STOLETJA TLAČENO LJUDSTVO NOČE POVRTKA V SUŽENJSKO PROŠLOST

(Nadaljevanje s 1. strani.)

izvesti na mah. Katoliška cerkev v Španiji je ena najbolj nazadnjaških na svetu. Za ljudsko blaginjo nima smisla. Njena zasluga je, da ima Španija izmed vseh zapadnoevropskih držav največji odstotek analfabetov. Izmed 28,000,000 prebivalcev Španije jih okrog 45 odstotkov ne zna pisati ne čitati. 50 odstotkov otrok ni imelo nikakega šolskega pouka.

Sloji, ki žive v Španiji od izkoriščanja, so duhovščina, aristokracija, istovetna z monarhisti in kapitalisti, ki so skupno s cerkvijo in veleposestniki financirali sedanjo vstajo generalov.

Na drugi strani je proletariat, razdeljen v socialiste, komuniste in sindikaliste. Socialisti so največja stranka, toda ne dovolj velika, da bi mogli sami prevzeti vladno. Po revoluci v Asturiji l. 1934, v kateri je bilo tisoče delavcev ubitih, so se španski socialisti razdelili v dva tabora. Social-demokratski, ki ga vodi Indalecio Prieto, zastopa stališče, da naj socialisti sodelujejo v koalicijski vladi skupno z meščanskimi republikanskimi strankami samo če imajo priliko. Prieto je za miren razvoj Španije iz fevdalno-kapitalistične v socialistično državo. Okrog polovice socialističnih poslancev se je izreklo za njegovo stališče. Drugi — levčarsko-socialistični tabor — vodi Francisco Largo Caballero. On je proti sodelovanju socialistov v vladi, pač pa dovoljuje, da socialisti podpirajo buržvazno republikansko vladno v obrambo republike proti fašizmu. Caballero in njegova struja v Španiji je dancs bolj na levi kakor komunistična stranka, katere je v tej krizi propagirala le združeno ljudsko fronto proti fašistični nevarnosti.

Komunistična stranka v Španiji je bila do pred par leti razdeljena v razne struje in strujice, ki so bile vse skup brez vpliva. Naobratno pa so tvorili sindikalisti poleg socialistov najjačjo vejo delavskega gibanja v Španiji.

Vse te delavske struje so zaeno z levčarskimi republikanskimi strankami februarja t. l. nastopile v obrambo republike v volilnem boju skupno in izvolile v svoje lastno presenečenje veliko večjo večino v parlament kot pa so si upale pričakovati.

Vlado so po februarških volitvah prevzeli samo buržvazni republikanci, ker je bila večina soc. stranke proti vstopu socialistov v vladno. Sindikalisti so pričeli s stavkami in nato s pretepi na ulicah s socialistično organiziranimi delavci. Španija, ki ima poleg milijonov ubožnih dninarjev in malih kmetov tudi milijon brezposelnih delavcev v mestih, je začela pod težo trpljenja in gospodarskega propadanja. Republikanska vlada ni mogla storiti ničesar izdatnega, razen varovati republiko in demokracijo. Delavske stranke in sindikalisti pa so trošili svoje sile v medsebojnih konfliktih in ob enem zatrjevali, da vlado sprejmejo šele ko uvidijo, da bo popolnoma njihova. Razhajala se je z njimi le že prej omenjena desničarska socialistična struja s Prietom na čelu.

V takim položaju so planirali kontrarevolucijo generalji in treščili z njo v Španijo in v svet. Kot bi trenil, so se delavske sile v Španiji zopet strnile in demonstrirale odpor, ki zahteva poguma, drznosti in riskiranje glav.

Generali, mojstri v vojevanju, s svojimi divjimi moralnimi četami domačinov iz Maroka, s fašistično mladežjo in z blagoslovi škofov so se ukaniili. Španije ni mogoče vrniti prošlosti.

IVAN MOLEK IZSTOPIL IZ SOCIALISTIČNE STRANKE IN J. S. Z.

Sodrug Ivan Molek in njegova soproga Mary sta poslala John Raku, tajniku kluba št. 1 JSZ, dne 14. julija 1936 sledeče pismo:

Cenjeni sodrug:

Podpisana sva sklenila izstopiti iz socialistične stranke Združenih držav. Vzrok najnega izstopa je absurdna, neresna, dvoobrazna in nepoštena taktika stranke (demokracija in diktatura, politična akcija in masna akcija), ki je bila po detroitski konvenciji ponovno odobrena v nekoliko drugačni obliki, toda bistveno neizpremenjena na zadnji konvenciji v Clevelandu in katero je z molkom odobrila tudi JSZ na zadnjem zboru v Chicagu. Kako neresna in nepoštena je ta taktika, je pričal Jim Maurer, star in pošten socialist, ki je 40 let deloval v socialističnem gibanju in zdaj je moral pustiti stranko. Kdor hoče biti dosleden v svoji odprti demokratični taktiki, ne more več sodelovati v taki stranki, niti ne more s svojo članarino podpirati take stranke, katero njeno sedanje vodstvo bolj in bolj rine v komunistično konfuzijo in propast. Vztrajava odločno, da midva se nisva prav nič izpremenila v socialističnih načelih, še vedno sva in ostaneva trdna socialistična do konca naših dni — spremenila se je pa stranka in izpremenili so se

njeni današnji voditelji, ki pišejo pobratimsko z vrtoglavih komunističnih raznim komunističnimi odeepki.

Izjavljava, da ne greva k nobeni drugi stranki ali skupini (izvzemši, če se v bližnji bodočnosti ustanovi splošna delavska stranka z demokratičnim socialističnim programom), zunaj ostaneva, dokler se socialistična stranka ne vrne k pameti, medtem pa bova širila socialistično misel in demokratični socializem na druge načine. Podpirala bova tudi vse dobre kulturne aktivnosti JSZ. Kdor je dosleden, ta naju razume in nama ne bo zameril in ne bo iz najinega koraka izvajal nobenih osebnosti ali kakšne nepotrebne mržnje, katera bi bila absurdna v tem primeru.

S sodružnim pozdrayom,
**Ivan Molek,
Mary (Jugg) Molek.**

Kam v Clevelandu 2. avgusta

Cleveland, O. — Seveda smo se v Clevelandu in okolici že skoro vsi odločili, da gremo v nedeljo 2. avgusta na Močilnikarjevo farmo, kjer bo piknik kluba št. 27 JSZ in soc. pevskega zbora Zarja.

Kažipot: vzemite Chardon Rd. in se peljete po njemu do Richwan Rd. na desno; zavijte potem na prvem Rd. na levo in peljete se miljo in pol, pa ste na mestu. Pazite tudi na napise.

Za razvedrilo bo skrbel pevski zbor Zarja z izbranimi pesmami, plesalcem pa bo igral Fr. Barbičev orkester. — Delavci, udeležujte se delavskih prireditve! — Odbor.

SLIKE XI. REDNEGA ZBORA JSZ

Slike XI. rednega zbora JSZ so bile zadnji teden razposlane vsem, ki so jih naročili. Oni, ki jih še niso naročili, to še lahko store. Pišite fotografu Math. Arbanasu, 1149 W. 18th St., Chicago, Ill. in pismu priložite \$1.00 v gotovini ali pošto nakaznico ter mu omenite, da želite sliko XI. rednega zbora JSZ. Navedite svoj natančen naslov. Slike lahko naročite tudi potem tajništva JSZ.

RAZNOTEROSTI

Bridgeport, O. — Tu je bil na kampanjski turi organizator soc. stranke John Monarch. Prvi shod se je vršil v Martins Ferryju, za katerega so komaj dobili dovoljenje, ker župana ni bilo doma. Prišel je zadnje minuto, kakor nalašč: Oblasti so se namreč pripravile shod razbiti iz razloga, da bo uporabljen za Lewisovo kampanjo v prid industrialne unije jeklarskih delavcev. Martins Ferry ima mnogo železninske industrije in mesto vlada jeklarski trust. Monarchu je bilo prepovedano govoriti o uniji jeklarskih delavcev, če je hotel dobiti dovoljenje oglašati shod z zvočnim trukom. Shoda se je udeležilo mnogo ljudi. Na drugi ulici pa so napravili nekako zmedo, da bi ljudje drli s shoda tja in ga pokvarili. Naslednji dan je list Martins Ferry Times priobčil o shodu poročilo, polno protislovij in laži, s podpisom "Eden navzočih". Iznašlo se je, da ga je pisal nek fašistično navdahnjen pastor, fanatičen sovražnik mednarodnega delavskega gibanja.

Dan pozneje se je vršil shod v Bridgeportu, kjer je za angleške delavske shode tudi težko dobiti dovoljenje. Udeležba ni bila posebna, a še to so skušali razprstiti s sirenno požarne brambe, ki je oznanjala ogenj, dasi ga nikjer ni bilo. Ljudje so bili pametni in ostali na shodu. Navzoč je bil tudi župan, ki je govorniku čestital na pravilnosti njegovih izvajanj in pohvalil je tudi voditelja shoda Fetterja. V nedeljo 19. julija je Monarch govoril na seji kluba št. 11 in napravil na članstvo jako dober vtis. Prispevalo je \$5 v prid njegove kampanje in klub je naročil Socialist Call in menda še nekoliko drugi. V podporo Proletarcu je klub prispeval \$3. Zaradi govornika ni bilo na seji kluba časa za druge zadeve, zato je bilo poročilo delegata o poteku prošlega zbora JSF preloženo na naslednjo sejo. Podpisani je navedel na kratko le najvažnejše zborove sklepe, posebno one v korist Proletarca. Dalje je klub sklenil izvoliti poseben odbor, katerega člani obiščejo naročnike s polami za nabiranje prispevkov v tiskovni sklad Proletarca, in druge rojake s povabilom, da postanejo naročniki.

Ker bo to zborovanje posebno radi letošnjega volilnega boja jako važno, je potrebno, da so na nji vse pridružene organizacije čim številnejše zastopane. Konference se morajo vršiti, pa naj-bodo časi dobri ali slabi, če hočemo, da delavsko gibanje ne zamre. Upam, da bosta na tem zborovanju zastopani tudi naselbini Salem in Girard ter vse druge tod okrog in bližnje v West Virginiji. Med drugim bo na dnevnem redu tudi poročilo delegata z XI. rednega zbora JSZ. Dostikrat je bilo socialistom predbacivano, da so "prepočasni". Sedaj vodijo soc. stranko militanti, o katerih je znano, da so dalj na levici kakor komunisti, kajti slednji se pomikajo bolj in bolj na desno. Torej če ste resnično za socialistični program, zdaj nimate več vzroka odmikati se od socialistične stranke, pač pa se ji pridružite. Klubi in društva, izvolite zastopnike za konferenco, ki bo,

KRVAVA BORBA PROTI FASIZMU NA IBERSKEM POLOTOKU

Fašistični generali v Španiji "verujejo" v svobodo, zato so vprisrčili "revolucijo" proti nji. V zadnjih volitvah v parlament so bili potisnjeni politično v ozadje, nato so se pripravili na kontrarevolucijo proti republiki

In jo pred dobrim tednom podvzeli. Na sliki na levi je četa prostovoljne milice za obrambo republike in na desni del Madrida. (Citate članek o Španiji na 1. strani.)

V času seje podpisani ni še prejel odgovora od tajnika kluba št. 9 zaradi datuma prihodnje konference. Klub št. 11 mi je izročil nalogo, da naj zadevo glede datuma zborovanja uredim s prizadetimi. Odgovor sem prejel dva dni po seji, v katerem mi iz Power Pointa poročajo, da so sugestijo, da se prihodnja konferenca klubov JSZ in društev Prosvetne matice vrši v nedeljo 30. avgusta, odobrili. Pričela se bo ob 10. dop. v Power Pointu v Community dvoran. Po konferenci bo zabava v korist njeni blagajni.

Ker bo to zborovanje posebno radi letošnjega volilnega boja jako važno, je potrebno, da so na nji vse pridružene organizacije čim številnejše zastopane. Konference se morajo vršiti, pa naj-bodo časi dobri ali slabi, če hočemo, da delavsko gibanje ne zamre.

Upam, da bosta na tem zborovanju zastopani tudi naselbini Salem in Girard ter vse druge tod okrog in bližnje v West Virginiji. Med drugim bo na dnevnem redu tudi poročilo delegata z XI. rednega zbora JSZ.

Dostikrat je bilo socialistom predbacivano, da so "prepočasni". Sedaj vodijo soc. stranko militanti, o katerih je znano, da so dalj na levici kakor komunisti, kajti slednji se pomikajo bolj in bolj na desno. Torej če ste resnično za socialistični program, zdaj nimate več vzroka odmikati se od socialistične stranke, pač pa se ji pridružite.

Klubi in društva, izvolite zastopnike za konferenco, ki bo,

kakor rečeno, med našimi zavednimi delavci v Power Pointu dne 30. avgusta.

Klub št. 11 je osvojil vse sklepe prošlega zbora JSZ. V klubu vlada lepa harmonija. Organizatorju Monarchu in angleškemu klubu v Martins Ferryju smo šli na roke z vsemi svojimi močmi, da so bili omejnjeni shodi uspešni vzlic petezam nasprotnikov. Nabiramo podpise na peticije, katerih je treba v tej državi 328,000, ako hočemo biti na glasovnici označeni kot socialistična stranka.

Druš. št. 562 SNPJ je imelo piknik 12. julija pri članu Primožiču, katerega so naši sodruzi in somišljeniki številno obiskali.

S. John Rebolu, ki je bil v avtni kolidžiji 26. junija močno ponesrečen, se zdravje vrača. S. Peter Krofliča je položila dne 20. julija v posteljo naduha s pomočjo dodatne bolezn. Zelim vsem, da kmalu okreva.

Druš. št. 13 SNPJ bo imelo plesno zabavo v soboto večer 5. sept. Člani, ki se je ne udeležijo, plačajo 25c v društveno blagajno, kar je pravilno, kajti nič več kot pošteno je, da društvu vsaj nekoliko pomagajo tudi taki člani, ki se ne udeležujejo njegovih prireditev niti ne pomagajo v drugih društvenih akcijah.

Premogovniki prošlih par tednov nekam boljše obratujejo, toda koliko časa bo to trajalo, se zdaj, ko to pišem, še ne ve. Morda le nekaj tednov. V Prosveti sem čital Tanc-

kov dopis o Slovenskem domu v Girardu. Nasprotniki, ki so sabotirali napredne naše delavce, so se skregali med seboj in pregovor, "kar kdo seje, to žanje", se je uresničil tudi v tem slučaju. — Joseph Snoy.

Zbor je bil drugačen kot je pričakovala

Salem, O. — Ko sem se pripravljala na enajsti redni zbor JSZ, sem si ga slikala vse drugače kakršen pa je bil v resnici. Videla sem vodilne člane, kako so nasprotovali drug drugemu, jaz pa sem si jih prej predstavljala za edinstvene v jednoti in v boju za socializem, torej za ljudi, s katerimi smo s ponosom sodelovali.

Jezilo me je tudi, ker so delegati toliko premlevali eno in isto stvar. Moj namen je bil predlagati zbiranje fonda, v katerega naj bi vsak član prispeval 2 ali 3 dolarje v korist agitacije med mladino v manjših mestih. Mogoče bi bila bolj dostopna našim načelom kot v velikih mestih, kjer pravijo, da so bolj "smart", kar sem že dostokrat slišala. Zdal pa ni fonda in ne agitatorjev.

Dopadla so se mi Alešova priporočila za Prosvetno matice v naših društvih. Koristno bi bilo od časa do časa pisati o tej ustanovi v Prosveti, da bi jo spoznali tudi taki člani, ki ji na sejah nasprotujejo. Članki v Prosveti jih bi verili o vrednosti Prosvetne matice, pa bi imela potem veliko več prijateljev in zagrizenci ji ne bi mogli škoditi. Jaz bi bila o tem kaj govorila, pa nisem mogla dobiti besede. Pohvalno se moram izraziti o Slovenskem delavskem centru.

Hvala za prijaznost in uslužnost sodružicam Kristini Turpin, Angeli Zajtz in njuni sestri, Minki Aleš in Pavli Levec, ter prijazni družini Drešar, kjer sva imeli z mojo hčerko prenočišče.

Rojaki, ki žive v sosesčini gl. urada SNPJ in Slov. del. centra so gostoljubni in okolica, v kateri prebivajo, je mi-kavna in v drevu. Tisti pa, ki žive okrog cerkve sv. Stefana, imajo slab stanovanjski kraj. Mnogi med njimi bi si radi pomagali, če bi mogli, drugi pa verujejo, da bodo pa po smrti dobili v nebesih toliko boljše plačilo.

Vse priznanje našemu rojaku iz Doba Frank Česnu za režiranje drame "Kamnomol". Če jo Detroitčani ponovijo tudi v clevelandskem Slov. nar. domu na St. Clair ave., pa pridem spet na predstavo in tudi druge bi vabila, ker sem se prepričala, da je ta igra vredna, da jo človek vidi. Toliko o mojih vtisih v času zadnjega zbora. Frances Mihevc.

Seja direktorija SDC

V petek 31. julija se bo vršila seja direktorija SDC. Podani bodo računi in na dnevnem redu bodo razne važne zadeve.

Razmere od muh, delavska sloga tudi

La Salle, Ill. — Delavske razmere so "ponavadi", zato o njih ni vredno izgubljeti prostora. Če bi delavci skupaj držali, bi bilo drugače. Ampak vlečejo vsak k sebi in vsak misli, da ima prav. Organizirani smo v unijah, kar pomeni vsi za enega eden za vse. A v resnih časih vidimo, da je to lepo geslo premalo upoštevano.

O vsem tem bomo čuli v nedeljo 2. avgusta na Starved Rock, na katerem bosta govorila George Nelson, socialistični kandidat za podpredsednika, in John Fisher. Prvi je farmer v Wisconsinu, drugi pa premogar v južnem Illinoisu. Govoril bo tudi H. Kennedy, kandidat za poslanca 39. distrikta.

Pridite, da čujete resnico! Ob enem naznanjam, da naš klub št. 4 priredi piknik v nedeljo 16. avgusta pri John Streju, St. Vincent Ave. v La Sallu. Vabimo vse! Za klub št. 4 JSZ, Fr. Karun, tajnik.

LISTNICA UREDNIŠTVA

V prihodnji številki začnemo priobčevati vtise Naceta Zlembergerja s prošlega zbora JSZ. Njegov dopis je precej dolg in zelo zanimiv, na kar opozarjamo.

Springfield, Ill. — Bo v prihodnji številki. Isto velja za druge dopisnike, katerih poročila še niso v tej številki.

Podcenjevanje nasprotnikov je najslabša taktika.

PRISTOPAJTE K SLOVENSKI NARODNI PODPORNJI JEDNOTI
NAROCITE SI DNEVNIK "PROSVETA"
Stane za celo leto \$6.00, pol leta \$3.00
Ustanovljajte nova društva. Deset članov (1c) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je:
2657 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.

Dr. John J. Zavertnik
PHYSICIAN AND SURGEON
OFFICE HOURS:
At 3724 W. 26th Street 1:30-3:30; 6:30-8:30 Daily
Tel. Crawford 2212
At 1858 W. Cermak Rd. 4:30-6:00 p. m. Daily
Tel. Canal 1100
Wednesday and Sunday by appointments only
Residence Tel. Crawford 8440
If no answer — Call Austin 5700

Naša stališča in naloge

(Nadaljevanje s 1. strani.)

sodeluje z vsemi, ki se enako iskreno bojujejo proti socialnim krivicam in razredni justici.

Podporne organizacije

Na nobenem polju se ameriški Slovenci in tudi drugi Jugoslovani ne udejstvujejo toliko kakor v podpornih organizacijah. Postale so življensko zanimanje velikega dela našega naroda. Na prošlem zboru je bilo o njih podanih par referatov, eksekutiva JSZ pa je po navodilu delegacije sprejela o njih resolucijo, ki se glasi:

JSZ ne zasleduje v podpornih organizacijah jugoslovskega delavstva nikakih koristi, ki ne bi bile koristi članstva prizadetih podpornih organizacij. Mi ne iščemo kontrole nad njimi, ker priznavamo vsaki organizaciji pravico, da si sama določa upravo, gospodarstvo in smernice.

To je stališče, ki ga zastopa JSZ z ozirom na svoje odnose s podpornimi organizacijami še od početka. Toda zavednim delavcem ni in ne sme biti vseeno, kadar vidijo v podpornih organizacijah skupine ali posameznike, ki nimajo smisla za koristi skupnosti, pač pa zasledujejo le svoje osebne interese in dajejo na račun organizacije pomoč v korist politikom, ki so odkrito za ohranitev sistema izkoriščanja in korupcije.

Radi tega so člani JSZ, ki so ob enem člani raznih podpornih organizacij, v njih prisiljeni posegati v boj proti nim, ki podporne organizacije izrabljajo članstvu v škodo. Vsi, ki člane-delavce zavajajo z nacionalizmom ali z vero, ali ki jih izrabljajo za lestvo k političnim službam, so kvarni interesom članov-delavcev, ki so v vseh naših podpornih organizacijah v ogromni večini.

V slučaju, da eksekutiva JSZ uvidi, da je potrebna v tej ali oni podporni organizaciji smotrna akcija, zavednih delavcev proti zavajalcem in koristolovcem, ali da so člani JSZ med seboj z ozirom na taktiko v njih v kakem važnem slučaju ali boju v nesoglasjih, mora položaj proučiti in storiti vse potrebno, da člani zedinijo za skupno, smotrno delo.

Zadružništvo

Pod besedo "zadružništvo" običajno smatramo le konzumna društva, kar je napačno, kajti po označbo zadružništvo spada vse, kar smo si skupno zgradili in skupno lastujemo, torej ne samo kooperativne prodajalnice, ampak tudi dvorane, stavbinska, hranilna in posojilna društva, zadružne pogrebne zavode, podporne organizacije itd. Stališče JSZ z ozirom na zadruž-

ništvo je znova poudarjeno v sledeči kratki resoluciji:

XI. redni kongres JSZ meseca julija v Chicagu znova poudarja, da je zadružništvo ena izmed najvažnejših vej delavskega gibanja. Vred posebnih razmer in okoliščin se v Zed. državah zadružništvo je ni razvilo, posebno kar se trgovine in obratov tiče. Vendar pa vzlic večjim oviram napreduje tudi v tej deli.

Za uspeh zadružništva v delavskem smislu je potrebno dvojce: Sposobno vodstvo in zadružni duh članov. JSZ je v svojem glasilu in na zborih to pravilo vedno naglašal in ga bo v bodoče.

Naloga našega članstva in somišljenikov je, da v bratskih podpornih organizacijah, kooperativah, hranilnih, stavbinskih in posojilnih društvih, v produktivnih združenjih, in v zadružnih domovih (dvoranah) negujejo zadružno miselnost in delavsko zavest.

Za razprave in poročila o združenih in zadružništvu je Proletarec na razpolago vsem. Zadružnikom in prijateljem združ. priporočamo, da se poslužijo njegovih kolon.

Organiziranje brezposelnih

Navzlic vsakojakim obljubam, ki jih je prošla štiri leta sibal "new deal", je v tej deželi še zmerom dvajset milijonov nezaposlenih delavcev in stotisoče drugih le deloma zaposlenih. Razmere same so narokovale, da se brezposelni organizirajo v svoje posebne zveze. Glavna organizacija brezposelnih danes je American Workers' Alliance. Mnogi člani JSZ so aktivni v nji. Naša agitacija med brezposelnimi se naj nadaljuje v smislu sledeče resolucije:

Kriza v kapitalističnem gospodarstvu je primorala brezposelne na združevanje v bojnih organizacijah, katere se bore za izdatnejše državno podpiranje žrtve kapitalizma, za sirjenje razredne zavednosti med svojimi člani in za sodelovanje v stavkah na strani unij. Organiziranje brezposelnih v boju za njihove koristi in ena najvažnejših nalog socialistov.

Zato enajsti redni zbor JSZ ne samo izreka svojo solidarnost s stremljenji organiziranih brezposelnih delavcev, marveč tudi poziva člane posameznih klubov in klube same, da so aktivni med množico brezposelnih in delujejo v nji s socialističnega stališča.

Kjerkoli je mogoče naj organizirajo naše brezposelne in deloma upolne delavce ter te postojanke priključijo tisti okrožni in splošni organizaciji brezposelnih, ki ni nasprotna socialističnemu gibanju, oziroma ki z njim sodeluje.

Kuhajte v udobnosti

Electricnim Roasterjem

Kuhati na ta novi način pomeni bolj hladno kuhinjo... in manj dela v vročem poletju. Skuhate vso jed naenkrat... hitro in na lahek način. Oglejte si te "roasterje" v bližnji ELEKTRIČNI PRODAJALNI. Izberite si jih po svoji volji in okusu, katerikoli model želite, na prav lahke mesečne obroke.

Samo \$1 naplaciła

Ostalo mesečno na lahke obroke z vašim računom za elektriko.

Nesco Electric Roaster \$22.50

Everhot Electric Roaster \$18.95

To cover interest and other costs, a somewhat higher price is charged for Roasters sold on deferred payments.

COMMONWEALTH EDISON ELECTRIC SHOPS

DOWNTOWN—72 W. ADAMS ST.—132 S. DEARBORN ST. Telephone RAndolph 1200, Local 164

4562 Broadway 11116 South Michigan Avenue 2733 Milwaukee Avenue
3460 South State Street 4833 Irving Park Boulevard 2950 East 92nd Street
852 West 63rd Street 4231 West Madison Street 4834 South Ashland Avenue
FEDERAL COUPONS GIVEN

ZA LICNE TISKOVINE VSEH VRST PO ZMERNIH CENAH SE VEDNO OBRNITE NA UNIJSKO TISKARNO
Adria Printing Co.
1838 N. HALSTED STREET, CHICAGO, ILL.
Tel. Lincoln 4700
PROLETAREC SE TISKA PRI NAS.

Izbrček zapisnika redne seje odbora JSZ dne 21. julija 1936

Ker se redna seja odborov JSZ na regularni datum, prvi petek v mesecu Juliju zaradi zborna JSZ in Prosvetne matice ni mogla vršiti, jo je tajnik JSZ Chas. Pogorelec sklical v torek 21. julija 1936.

Udeležili so se člani eksekutive Frank Alesh, Filip Godina, Fred A. Vider, Joško Oven in Frank Zaitz.

Od nadzornega odbora JSZ, Anton Garden in Frank Udovich.

Od nadzornega odbora slovenske sekcije JSZ, Alice Artach, John Hujan in Angela Zaitz. Od prosvetnega odbora Peter Bernik in John Rak. Tajnik Chas. Pogorelec.

Kokotovich in Maslach sta bila odsotna zaradi dela v drugih krajih. Chavich ni sporočil vzroka odsotnosti.

Za predsednika seje izvoljen Godina.

Izdutki v glavnih postavkah so znašali:

Članarina stranki in državnim organizacijam, \$386.84; plača tajnika, \$775.00; stanarina, \$58.00; poštnina, \$68.04; literatura, \$129.88; oglašanje v programih, \$5; podpora soc. stranki (namesto oglasa v konvenenem pamfletu), \$15. Voznina tajnika JSZ na konvencijo soc. stranke, \$8. Okrajni organizaciji čikaške S. P. za vstopnice na piknik v Riverview \$25.50. Za venec na krsto Frank Savsa \$6.00. Oprema, \$27.79. Selitev urada s 26. ulice v SDC \$8. Razno \$9.45. Skupaj izdatki \$1,633.15.

Anton Garden je izjavil, da so računi v redu in isto sta potrdila ostala dva člana nadzornega odbora JSZ (Udovich in Chavich).

Na vprašanje, ako se naj računne priobči v podrobnostih, Chas. Pogorelec pojasni, da to storimo vselej januarja meseca za celo leto, ob polovici leta pa le glavne številke. Sklenjeno, da ostanemo pri tej proceduri.

Poročilo nadzornega odbora JSZ se odobri.

Frank Zaitz, tajnik slovenske sekcije, poroča, da je finančno poročilo predložil že prošle mu zboru in bo v zapisniku. V informacijo članom na tej seji navaja:

Edini dohodek slovenske sekcije so obresti. Te so zdaj nizke. Od prošlega zborna JSZ 1. 1934 pa do 30. junija t. l. je imela vseh dohodkov \$36.36. Stroškov ni bilo nikakih, ker jih je plačal tajnik sam, to je, voznine, telefon in poštino, v zvezi z vsotami, ki jih ima slovenska sekcija v defaultiranih bankah in drugih ustanovah.

Njena imovina dne 30. junija je bila:

Table with 2 columns: Delnice v JSPD, Hranilna vloga v L. N. B., Delnice v Slov. del. centru, Skupaj imovina slovenske sekcije JSZ.

Banke v likvidaciji: Millard State Bank \$106.58, Ogden Nat. Bank 76.58 183.16

V informacijo navzočim Fr. Zaitz pojasnjuje, da je ob razpustu centralizirane JSZ julija 1918, ko se je razdelila v samostojne sekcije, dobila slovenska sekcija \$4,275.63. Od te vsote je bilo dano v podporo JSZ od l. 1918 do konca 1922 in deloma Proletarcu nad \$3,000.00. Nekaj od te vsote je bilo vrnjeno. Sklad slovenske sekcije se je nehalo črpati leta 1923, ko je novo vodstvo sklenilo pokrivati izdatke JSZ in Proletarca z rednimi viri in vnanjimi podporami, katerih pa tudi ni dosti iskalo. Proletar je parkrat potem še dobil posojilo od slovenske sekcije, ki ga je vselej vrnil.

Sklad slovenske sekcije je smatran za rezervno, ki se je porabil v skrajnem slučaju. A še ta je v sedanjih okoliščinah taka, da se je nebi moglo dvigniti na zahtevo, razen hranilno vlogo.

Poročilo tajnika slovenske sekcije sprejeto na znanje.

Računi JSZ in Prosvetne matice

Anton Garden v imenu nadzornega odbora JSZ poroča, da so pregledali račune vsi trije člani—to je, on, Frank Udovich in S. Chavich.

Članarina je JSZ v prošli polovici tega leta prejela \$791.-85, v konvenčni sklad \$244.66, Prosvetna matica je imela dohodkov \$857.58, razni drugi dohodki pa so znašali \$58.47, skupaj \$1,952.56. Prenos z leta 1935 je znašal \$1,166.28, skupaj z dohodki \$3,118.84. Stroški v prvi polovici so bili v skupni vsoti \$1,633.15. Preostanek 30. junija 1936, \$1,485.69.

Krvoločneži, ki so jih najeli "kristjani" proti kristjanom

Na sliki so španske čete profesionalnih klavcev iz Maroka, ki so jih monarhistični-fašistični španski generali utihotali v Španijo, da vržejo republiko in njeno vlado in s tem pomagajo fašistom obnoviti staromodni španski režim pod novo firmo, Mohamedanci iz Maroka so klali pod vodstvom katoliških generalov monarhistično-fašistične kaste katoliške Špance kakor koljejo mezarji prišče v klavnicah. Španija ne bo katoliškim vejakom njihovega zločina nikdar pozabila in nikdar odpuščala.

Zapisnik se priobči v posebni prilogi

Tajnik Ch. Pogorelec predlaga, da se zapisnik XI. rednega zborna JSZ priobči v posebni prilogi, kakor običajno, in se ga razpošlje tudi društvom Prosvetne matice. Sprejeto.

Resolucije

Frank Zaitz omeni, da prošli zbor ni mogel vzeti v razpravo in sklepanje vseh resolucij, zato je sklenil, da naj o ostalih obravnava eksekutiva JSZ. Nekaj je bilo do te seje že prirejenih in prečital jih je Anton Garden.

Resolucije, ki jih je predložil, se tičejo našega dela v unijah, v podpornih organizacijah, za obrambo preganjanih delavcev na sodiščih in v zapore obsojenih, v obrambo črncev, dalje je bila predložena resolucija o združništvu in o organiziranju brezposelnih. Bile so vse odobrene in izidejo kot del zapisnika XI. rednega zborna JSZ. Ostale resolucije bodo predložene na seji odborov JSZ v petek 7. avgusta.

Prosvetna matica

Oven omenja referat s. Petra Bernika na prošlem zboru, v katerem so razna priporočila, in sugestira, da naj vsakdo izrazi svoje mnenje, predno resolucijo spišemo in predložimo. Bernik v svojem referatu predlaga posebnega direktorja, ki se bi posvetil kot odbornik izključno delu za Prosvetno matico, in ta si bi z ostalimi odborniki in funkcionarji te ustanove razdelil delo tako, da bi se naloge, ki jih ima Prosvetna matica, čim lažje in v čim večji meri izvrševalo.

Ch. Pogorelec dvomi, da se bi moglo dobiti koga, ki bi delo, kakor ga je zasnoval v svojem referatu s. Bernik, izvrševal v uradu.

Fr. Zaitz pravi, da bi bil poseben direktor Prosvetne matice, ki bi imel v področju zgolj igre in korespondenco o pripravih za sporede v naselbinah, več kot koristen, ker bi Prosvetna matica s tem storila velik korak naprej.

Bernik nato izjavja, kakšna je vsebina iger, ki jih imamo v arhivu, o dolžnostih, ki jih ima Prosvetna matica v negovanju prave dramske umetnosti na delavskih odrih.

Alesh pravi, da je Bernik s svojo kritiko marsikje na mestu toda ne v vseh ozirih. Metati vse komedije in burke na stran — češ, to ne spada na delavski oder, je zmotna taktika, če hočemo dobiti ljudi in jih priučiti na poset dramskih prirediteljev. Tudi taka burka kakor je "Bucek v strahu" lahko služi končnemu namenu naših stremiljenj in na polju delavske prosvete. Ako prosvetni

Springfield vabi na piknik kluba št. 47 JSZ

Springfield, Ill. — Klub št. 47 JSZ priredi piknik v prid soc. volilne kampanje v nedeljo 9. avgusta pri Lake Springfield. To bo za naš klub in za vse rojake nekaj posebnega, kajti to bo prvi slovenski piknik, od kar je to umetno jezero dogotovljeno. Prostor, na katerem smo dobili dovoljenje za piknik, je v lepi senci tik vode in prirejen nalašč za take zle. Je blok severno od pristana za čolne. Bus vozi vsako uro iz mesta po šesti cesti. Vožnja je samo 10c v vsako stran. Vsi, ki pridete z busom, izstopite pri "Boat house" in od tu nas lahko najdete. Imeli bomo vsega: jedace, pijače, godbe in raznotere druge zabave.

Jos. Ovca.

Čehoslovaški zunanji minister o zvezah z Rusijo

V zunanje-političnem odboru čehoslovaške zbornice so Henleinovi nacisti in slovaški klerikali očitali vladi zvezo z Rusijo. Zunanji minister Krofta jim je na nerganje odgovoril bistveno to-le: Zveza s sovjetsko Rusijo ne pomeni izpremembe razmer do komunistov doma. Nikakor se ne strinjam z izvajanimi kritikami, da grozi čehoslovaški nevarnost od svetovnega komunizma. Čehoslovaška zunanja politika odklanja boljše izvedem in se tudi ne boji naslikanih strahov. Sem zgodovinar in vem, da bo v svetovnem boju raznih političnih strank, socialnih in gospodarskih družabnih redov končno zmagal družabni red, ki bo za zlatevstvo bolj koristen, bolj zdrav in bolj pameten.

Nacisti so dalje stavili predlog, da se naj čehoslovaška neutralizira po švicarskem vzgledu. Krofta je naivnežem to pojasnil: Neutralizacija čehoslovaške ne pride v poštev, ker za to ne zadošča samo n.ša volja, ampak je potreben tudi pristanek držav, ki bodo našo neutralnost garantirale. Teh držav pa ne dobimo.

Tako govori čehoslovaški meščanski politik, ki pozna zgodovino in družabne razmere. Naivni politiki, politiki s predsodki pa govore drugače, ker nimajo širšega obzorja ali pa iz razrednogoističnih razlogov.

Zadnji čas bi bil, da se tudi politiki vrnejo k — realni politiki, ki edina utegne koristiti človeštvu vsaj s tem, da začne uvajati čim pravičnejše družabne razmere. D. P.

Statistika nacionalnega socializma

Po najnovejših podatkih časopisa 'Information' je v Nemčiji v prejšnjem letu brez sodbe ustreljenih 184 ljudi, ob istem času je steriliziranih 12,863 oseb, 13,121 oseb je odvzeto državljanstvo in interniranih v koncentracijskih taboriščih je 149,122 politično nezanesljivih.

DR. F. PAULICH ZOBOZDRAVNIK

Ordinira vsak dan razen narede od 9. zjutraj do 9. zvečer. V nedeljo po dogovoru. PHONE: CICERO 610 2125 SO. 52ND STREET CICERO, ILL.

THE STRANGER WITH THE BEAUTIFUL WORDS

(Continued from Page 6) houses and men do not have to lie in the black catacombs all year and sicken and die. He spoke of such beautiful things that they little understood, but they felt that a wondrous being addressed them in enchanting words, that there must be something in what he said, and that he must have come from some far off place and actually seen people living in happiness. And suddenly the minds of the gray coal miners began to grow, and they had thoughts. The honey of his words poured into their blood and like flames set fire to their bodies. Sweet melodies rang in their hard vines. Little boys talked strangely in their sleep of beautiful things; and little girls with long yellow braids gathered red flowers to lay at the feet of the stranger whose words had won their light young hearts.

PRIREDBE KLUBOV J. S. Z.

- V sledečem seznamu so priredbe klubov JSZ, konferenčnih organizacij in socialističnih pevskih zborov. Ako priredba vsakega kluba ni vključena, nam sporočite. AVGUST STRABANE, PA. — Piknik kluba št. 118 JSZ v nedeljo 2. avgusta v Drenikovem parku. SHEBOYGAN, WIS.—Piknik kluba št. 235 JSZ v nedeljo 2. avgusta v Lake View parku. CLEVELAND, O.—V nedeljo 2. avgusta piknik kluba št. 27 JSZ in soc. pev. zbora "Zarja" na Močilnikarjevi farmi. CHICAGO. — Klub št. 1 priredi kampanjski piknik v nedeljo 9. avgusta pri Val. Kobalu v Clarendon Hillsu. SPRINGFIELD, ILL. — Piknik kluba št. 47 JSZ v nedeljo 9. avgusta v korist soc. volilne kampanje. LA SALLE, ILL. — Piknik kluba št. 4 JSZ dne 16. avgusta. CHICAGO, ILL. — V soboto 29. avgusta zabava kluba št. 1 v SDC v prid klubove blagajne. YALE, KANS. — Kampanjska prireditel kluba št. 21 JSZ v dvorani Yale v nedeljo 16. avgusta. POWER POINT, O. — V nedeljo 30. avgusta konferenca JSZ in Prosvetne matice v Power Pointu, Ohio. SYGAN, PA.—Konferenca klubov JSZ in Prosvetne matice v nedeljo 23. avgusta. SYGAN, PA. — Zabava kluba št. 13 JSZ v prid konferenčne organizacije v nedeljo 23. avgusta. SEPTEMBER CHICAGO, ILL. — Piknik v nedeljo 13. sept. pri Keglu v Willow Springsu v korist Proletarca. WAUKEGAN, ILL.—Piknik konferenčne organizacije JSZ za severni Illinois in Wisconsin v nedeljo 6. sept. v Močilnovem parku. OKTOBER CHICAGO.—V nedeljo 25. oktobra dramska predstava kluba št. 1 v dvorani CSPA. CHICAGO. — V nedeljo 11. oktobra vprizori dram. odsek kluba št. 1 JSZ na prireditvi družava Delavec št. 8 SNPJ dramo "Rdeče rože". NOVEMBER CLEVELAND.—V četrtek 26. novembra na Zahvalni dan koncert soc. pev. zbora "Zarja". CHICAGO. — V nedeljo 22. nov. koncert "Save" v dvorani SNPJ. DECEMBER CHICAGO.—Silvestrova zabava kluba št. 1 JSZ v dvorani SNPJ. FEBRUAR 1937 CHICAGO.—Prireditel v korist Proletarca v nedeljo 28. feb. v dvorani SNPJ. Čitajte "Proletarca" in priporočite, da to store tudi drugi.

Municipal Bankruptcy

(Continued from page 6.) rene court. But once more that august body felt the urge to preserve state rights. It admitted that the municipality in question could not pay; that the land was worth not to exceed \$75 an acre, but that to free it from an impossible burden of debt would be a federal invasion of state rights. The ancient Hebrews had a year of jubilee in which all debts were canceled. In ancient Athens, Solon threw down the mortgage pillars and freed those who had been enslaved or imprisoned because they owed debts they could not pay. But the justices evidently had never heard of the ancient customs of those who wrote the first laws of civilization. Consequently they ruled that despite the fact you cannot get blood from a turnip—it would be unconstitutional to quit trying to get blood from a turnip. Minnesota Union Advocate.

POPRAVEK

North Chicago, Ill. — V seznamu priredb klubov JSZ vidim oznanilo, da se konferenca JSZ in Prosvetne matice vrši v nedeljo 6. sept. v Waukeganu, kar je napačno. O datumu prihodnje konference odločata kluba št. 37 in 180, v Milwaukeeju in West Allisu, Wis. Vršila se bo kakor smo se sporazumeli, enkrat v jeseni, v Milwaukeeju. Frances Zakovšek, tajnica Konference.

FENCL'S RESTAVRACIJA IN KAVARNA 2609 So. Lawrence Ave. Chicago, Ill. Tel. Crawford 1384. Prištev in okasna domača jedila. Cene smerne. Postrežba točna.

Milwaukee Leader Največji ameriški socialistični dnevnik. — Naročnina: \$6.00 na leto, \$3.00 za pol leta, \$1.50 za tri mesece. Naslov: 540 W. Juneau Ave. MILWAUKEE, WIS.

BARETINCIC & SON Tel. 1475 POGREBNI ZAVOD 424 Broad Street JOHNSTOWN, PA.

CLEVELAND, OHIO PIKNIK KLUBA ŠT. 27 JSZ IN "ZARJE" v nedeljo 2. avgusta 1936 NA MOČILNIKARJEVI FARMI. Prvi truk odpelje ob 9. dopoldne, drugi opoldne in tretji ob 1:30 popoldne Slov. nar. doma na 51. Clair Ave. Spotoma se ustavijo pred Slovenskim delavskim domom na Waterloo Road. Za okrepčila in drugo bo najbolje preskrbljeno pa tudi veselih popevk Zarjanov ne bo manjkalo. Pridite vsi! To je iskreno vabilo kluba in "Zarje".

SYGAN, PA. Konferenca klubov JSZ in društev Prosvetne matice v nedeljo 23. avgusta. Po konferenci piknik v Morgan Parku.

SOCIAL VIVISECTION MUNICIPAL BANKRUPTCY

Human Welfare And Not The Profit System Should Be The Chief Aim. — Abundance And Security Are Only Possible Thru Socialism

"Vivisection" means the dissection of an animal while it is still alive. The American people ought to understand that, because that is exactly what President Roosevelt defends as a good policy with regard to the American unemployed.

Speaking in Washington to a conference of Associated Countrywomen of the World, the president defended the experimentation in which the "New Deal" has indulged. "We are trying many new things—most of them, we believe, will succeed; some of them may not succeed, and in such cases we shall seek better substitutes," declared Franklin D.

Such sweet reasonableness! Such abounding patience! It's a pity that only a few people take the trouble to question the president's ultimate purpose.

Succeed in doing what? The answer is, succeed in finding some way to enable the private profit system to function. Experimenting is what? Experimenting in human reactions to misery!

Now and then vivisectionists are bitten by the animals upon whom they conduct their experiments. But it appears that the human animal is not given to resistance in the same degree. Tell them that they are being used as human guinea pigs in a great social laboratory and they'll repay you with a polite patter of applause and then go forth and praise you for

at least doing "something." While Franklin D. Roosevelt is conducting his experiments millions of homes are being blighted. Boys are regimented in CCC camps; girls are driven upon the streets; fathers and mothers are saddened by the plight of a lost generation of children; actual hunger and deprivation and lower living standards are the portion of millions.

One can almost picture social surgeon Roosevelt, scalpel in hand, watching the effects of his experiments; watching his victims squirm; evaluating the strength of their convulsive protests; timing the intervals between their cries of pain—and smiling as he makes notes.

And all this suffering is so utterly unnecessary! This nation, above all others, has the resources—the human skill, the natural resources, the highly-developed mechanism—to provide abundance and security for

every man, woman and child who inhabits it.

But between the means of life and the people whose lives are being ruined stand a small group of private owners who declare: "You shall not produce and use wealth unless I can collect tribute from you."

The power of government could be used to brush aside the tribute-takers. Laws could be written to make human welfare and not private profit the chief aim of human activity. But that is not the end which Dr. Roosevelt seeks.

And so the president experiments—trying this; trying that—in the hope that some way will be found to preserve a social system which is founded upon legalized robbery and which should long since have been replaced by a Socialist co-operative commonwealth.

Reading Labor Advocate.

While a man cannot be imprisoned for debt, unless it be in the form of alimony and then only in two states of the union, the supreme court of the United States in another of its infamous 5-to-4 decisions has ruled that an entire municipality may be practically jailed to satisfy a public debt.

When the high court declared the municipal bankruptcy act unconstitutional it virtually sentences several municipalities to a pressure which would make ordinary imprisonment

a sort of week-end picnic.

A small district in Texas found that it could not pay its indebtedness. The land in that particular section was not worth over \$75 an acre, but the bonded indebtedness amounted to \$100 an acre, so the proper officials took advantage of the municipal bankruptcy act which provided what was considered a legal avenue of discharging the indebtedness with the least amount of loss to anyone. That's how that issue got to the sup-

(Continued on page 5.)

LOCAL AND OTHER THINGS

Chicago. — We had a good attendance at our branch meeting last Friday. Two new applicants, Etbin Kristan and John Jurech were accepted for membership. That makes three new members that have joined our branch recently. Several of the comrades have prospects whom they will visit and expect to have them join at our next meeting. After business matters were disposed of, comrade Etbin Kristan gave a fine lecture on the recent happenings in France and Spain.

Campaign Picnic. — On Sunday, August 9, branch No. 1 JSF will hold its campaign picnic at Valentine Kopal's place in Clarendon Hills. The arrangements committee plans to sponsor an elaborate program at this affair for your enjoyment. We should endeavor to get out as large a crowd as possible. Truck and automobile transportation to Clarendon Hills will leave from the Slovene Labor Center at 1:30 p. m. The net proceeds of this picnic will be our branch contribution to the Socialist Party campaign drive for funds. Our quota designated by the Cook County Socialist Party for this purpose is \$200. We should make every effort to help raise the major part of that sum at this picnic.

Cleveland. — Comrade Betty Bogatay writes us that their last meet-

ing of the English Section of branch No. 27 JSF was very interesting and well attended. She was a delegate to the XI. regular JSF convention, representing their youth group and singing society Zarja. About the suggestion made by some of the youth delegates attending the convention that a conference of the various youth groups be held sometime in the future, she says they favor the idea and hope to have it held in Cleveland.

Sheboygan. — On Sunday, August 2, branch No. 235 JSF sponsors a picnic at Lake View Park. A program of various games and novelties have been arranged. The committee in charge assures everyone a good time. A cordial invitation is extended to all friends and sympathizers.

Lawn Party. — Branch No. 1 JSF always keeps itself busy with activities. On Saturday evening, August 29, a Lawn Party will be held at the Slovene Labor Center. The committee in charge of this affair plans to make a real night of it and we ask our friends and sympathizers to reserve the date now and plan to attend. There will be no admission charge.

Social Study Club. — A number of our comrades are successfully boosting the drive for funds, half of which will be contributed to the sustaining fund of Proletarec. They are selling chances for a beautiful painting that will be given away at a Benefit Picnic for Proletarec which will be held on Sunday, September 13, at Kegel's Grove in Willow Springs. On Friday, August 14, the regular meeting of our Social Study Club will be held at the Slovene Labor Center. All members should make it a point to be present.

Strabane. — A picnic of branch No. 118 JSF will be held Sunday, August 2, at Drenik's Park. Our comrades and friends from nearby territories are invited to spend a pleasant afternoon at this picnic.

John Rak.

JOINT PICNIC AT MOCILNIKAR'S FARM, SUNDAY, AUGUST 2

Cleveland, O. Branch No. 27 JSF, its English Section and Socialist singing society Zarja are sponsoring a joint picnic at Mocolnikar's Farm Sunday, August 2. The picnic com-

mittee headed by Leo Polsak has prepared a fine afternoon program. There will be several selections rendered by the Zarja singers under the direction of Joseph V. Krabec and various other kinds of entertainment.

For those that don't have cars, a truck will leave the Slovene National Home at 9 a. m., 12 o'clock noon and 1:30 p. m. On the 12 and 1:30 p. m., trips the truck will stop at the Slovene Workers Home on Waterloo Rd., to pick up passengers from that neighborhood. Round trip fare on the truck will be 25c. We cordially invite our friends and sympathizers to spend Sunday, August 2, with us at Mocolnikar's Farm. — Rose Sumrada.

BRANCH PICNIC IN SPRINGFIELD

Springfield, Ill.—Branch No. 47 JSF is giving a picnic at Lake Springfield on Sunday, August 9. It will be entirely different from any picnic held heretofore. There will be novelties featuring games and various kinds of entertainment that will be of interest to the old and young alike.

The picnic will be held near the boat house. This location is well known to Slovenes in Springfield. Anyone not having a car can get to the picnic by taking the Lake Bus which runs on an hourly schedule

starting at 1 p. m. The fare is only 10c. The bus will take you direct to the boat house and the picnic grounds are just north of it.

The admission price is \$1.50 per couple and 75c for single persons. This includes refreshments, dancing and everything else that makes up for a good afternoon program. There will be singing, good dance music and entertainment which you will enjoy at our picnic. Reserve Sunday, August 9, and plan to be present.

Louis Aidich.

RELIEF OR STARVATION—OR SOCIALISM

Apostles of the "new deal" are attempting to corral the working class vote by saying: "The Republicans would let you starve, but the Democrats will keep you on relief."

That the meager rations of relief are more desirable than actual starvation cannot be questioned. However, the fact that capitalism's victims accept, for the most part, the issue laid down by the Democrats is nothing short of deplorable.

Going back seven years to the time when relief first came an accepted American institution, we recall that there were few who did not resent the fact that they were being forced to accept the aid of organized charity. The pride of the unemployed had not yet been killed. Their demand then was for decent jobs at decent wages. They approached the dole-giver with shame on their faces and resentment in their hearts. Then the story was: "We'll get you over the winter." The politician who would have dared to promise to "keep them on relief" would have been punished by defeat at the next election.

However, necessity, which knows no law, has stifled the pride and killed the hopes of great masses of people. Today relief is accepted as the established order of life. Today vote-seekers may safely offer doles as bribes for votes.

It must be the business of Socialists to continually emphasize the fact that relief is an evil—an unnecessary, soul-killing evil which is being foisted upon long-suffering humanity as a means of saving the private profit racket from collapse.

There is no real need for anyone in these United States to be either underprivileged or insecure. Within this nation is an abundance of resources. We, the people, can have a full and secure life if we'll hand together for the purpose of ending the system which the relief-givers wish to maintain.

Socialism does not offer the choice between relief or starvation. It tells workers that abundance is possible. And it shows them how to make that possibility a daily fact.

Reading Labor Advocate.

THE TRAGEDY IN SPAIN

The sympathy of all intelligent and forward-looking men and women the world over is with the Spanish government and the popular masses who are at this moment giving their lives for its defense against a combination of Monarchist and Fascist rebels.

It may not seem gracious at such a critical moment to do more than express sympathy. Our good wishes, however, can do little or nothing toward deciding the immediate issue in Spain. We owe it to ourselves to think ahead—to think in time as to how the repetition of such disasters may be prevented.

That Fascist and Monarchists are the enemies of the human race is a truism. The question is: What courses give such social criminals their opportunity? By what methods can they best be restrained?

The division that has prevailed among the popular forces in Spain, the attitude of loofness or even of hostility assumed by large elements toward a government which has been clearly committed to the maintenance of political democracy and to at least a large measure of social reform, has undoubtedly weakened its defenses and encouraged its reactionary foes.

But back of such errors in Spain lie other causes in other countries. The dark forces in Spain would not have dared to undertake this coup had they not been encouraged to it by recent events on a larger field.

The surrender of the League of Nations to Italian Fascism has been taken as a signal that the reactionaries anywhere and everywhere may safely defy the world's public opinion and rise in arms against all that has been achieved in the cause of freedom and of peace.

For the temporary sabotaging of the League, the betrayal of Ethiopia, the giving of carte blanche to reaction and dictatorship in Italy, in Central Europe, and now in Spain, the Baldwin government in Great Britain is first of all to blame. Had the Labor Party been in power there, there would have been no thought of such cowardice and treason.

And for failing to join in the application of sanctions against Fascist Italy, for making it difficult for Great Britain and France to act with the spirit and vigor which public opinion in their countries would have approved, a large share of the responsibilities rests on American business interests, on the government in Washington, and on the outdated isolationism of large masses of the American people.

The New Leader.

THE STRANGER WITH THE BEAUTIFUL WORDS

By S. Tenenbaum

Their lives were like the long winter nights. The men arose before the day was yet blue in the sky and took leave of their wives and children. Then they shut the doors of their houses, and were swallowed in the black catacombs of the mines. They went about with stooping backs, blinking eyes, and foreheads wrinkled like those of the fishermen of the North, for they too were used to bending in eternal nights; and like the fishermen they were calm in the constant threat of death. They resembled their days: lumps of coal, dull, dark and mindless. Dimly they looked up to some vague god in the blue heavens, because the heavens were more beautiful than the deep earth. No god can come from the earth, they thought; from the earth comes coal, to be dug with iron pick: by hands like copper. From the earth comes only graysness. So it has been since the beginning of time.

When the sons of the miners grew up, they followed their fathers into the living graves of the mines. Some of them had no fathers, for they had sunk wearily to sleep long ago in the depths of their mine graves. Their daughters were beautiful, blond of hair and blue of eye. As maidens they went off to the cities to become servants, they had lovers, and came back as women, their faces aged, their ankles thickened. On Sundays, the maids put on their red dresses, and smiled at lads destined for the mines. After disasters, they tore their clothes and reddened them with the blood of their fathers and their brothers.

The color of green was rarely found in the black land of the coal mines. But sometimes red flowers spurted like blood from the hearts of the miners who were dreaming in their underground graves of red flowers once seen in their childhood.

In the cities the rich men gambled and drank—they were drinking and gambling away the blood of the miners. The masters sometimes visited the mines. They were handsome men who wore fine clothes, had close-shaven, full faces, and their slaves doffed their caps and blinked. They were quite dazzled by such splendor. So the years passed, under the watchful eyes of officials, until the miners fell into their last sleep in an endless night.

One day a stranger came to them from the far mountains. He was an old man, wrapped in rags, gray, downcast, and broken. It was sunset when he came, and in the black country of the coal mines red rays fell on thatched roofs, and lighted the thin faces. Suddenly everything was changed into a flaming vision, like a picture which is painted with fiery colors.

It was autumn, and the beggar trees had turned spendthrift. They squandered the yellow gold from their red pockets. That evening, the rags of the stranger seemed to be golden wings, red flames, bearing him aloft, as they were lit by the sun and blown by his wind. Though the white dust on his sandals revealed that he had come a long way and was weary of the road, his eyes sparkled like the eyes of a child that gazes on the toy ship his grandfather builds for him on a long winter night.

Some one gave him a bed, and all through that night and the next he slept. But at evening on the third day he came down into the marketplace, near the wells, and began to speak. Drawn by his voice, the people gathered about him with their children. He spoke in their own tongue, but they could not understand what he said. They sensed that his words were filled with beauty and wonder, which fired their dark hearts. His face was beautiful, and it shone in the setting sun. His smile was that of a good king, radiating beneficence. What he said must have been beautiful. His hands resembled twin serpents, coiling and uncoiling to the charm of his rhythmic speech. He spoke stirring so that his hearers felt that magic was within him. His eyes flashed like a pagan priest's. His heart flamed through his rags and was reflected in his thin bronzed face.

He spoke in a fantastic language about the flowers, about the clouds that come from the far mountains to bring water to the fruitful earth, about strange gleams enchanting beggars on the roads, and leading them to castles of red marble blazing in the night. He told them beautiful tales of life, of distant lands where flowers bloom beside the

(Continued on Page 5)

CAMPAIGN BUNK

A Strange Mind And Its Utterings For Fascism. To Fool The Voters Is The Chief Purpose

Although the presidential candidates of the two old parties are making a race of it to see who can hand the public the biggest laughs, the little fellows, like Coughlin and Lemke, are not doing so badly.

This man Coughlin is a man whose philosophy has him denouncing the international bankers and the money lenders but who avoids as if it were anathema, anything that smacks of Socialism. This evident twist in his curious brain brands him as at least an idle dreamer. We might analyze the workings of his strange mind further and perhaps conclude he is for Fascism, but let's consider his most recent utterings.

"Roosevelt is more Socialistic than the Socialists."

Of course, as we remarked before, in saying this, the Rev. Mr. Coughlin talks the purest of humbug and knows it. If Roosevelt were Socialistic—even though not a Socialist—he would demand a constitutional amendment to take the government of these United States out of the

hands of hidebound conservatives, who time and again have denied to the laborer, the farmer, women and children, their rights as free human beings. We refer to the supreme court. And he would demand production for use.

But, Father Coughlin was also quoted as branding Roosevelt at "a liar and betrayer," and, while referring to Democrats in the ranks of the Townsendsites, said: "Remember, these are the people who sold you out to the Rothschilds and the international bankers."

Leave it to the silver-tongued Coughlin. Only he would try to have members of one party aligned with international bankers while also charging them with Socialism!

Anything, no matter how ridiculous, to corral the poor voter, fooled by Republicans and fooled by Democrats. Will he go down in history as one of the tragic clowns produced by the depression?

The Milwaukee Leader.

SOCIALISM—OUR ONLY HOPE

In Socialism and in Socialism alone will we find the solution of our problem. Under Socialism, the socially necessary industries would be socially owned and democratically administered by workers, consumers and technicians. The farmer working his own farm would be secure in its possession. The workers would no longer be forced to pay tribute to private owners. They would be able to buy back the goods they created. Industry, finding a market for these goods, would run without periodic breakdowns. Unemployment, and the wastes of unplanned industry, would cease. Our national income would double or treble. Every useful worker would be assured of high living standards, short hours, freedom and liberty and a chance to enjoy a good life. Industrial autocracy and war would pass. An economy of scarcity would give way to an economy of abundance.

Such a society cannot be attained without a mighty struggle. That struggle must be made by labor organized both on the economic and political fields, and dedicated to a co-operative world.

—From the Socialist Party Platform.

